

NOVADOGA

plačano do
Ljubljana

Študijska knjižnica
dolž. iztis

Stane letno 84 Din, mesečno 7 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglaši se računajo po tarifu. Prl večkratnem oglašanju popust.
Posamezna številka 1 Din.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, prtičje. Telef. 65
Upravniki: Strossmayerjeva ulica 1, prtičje. Telef. 65.
Račun pri poštnem ček. zavodu št. 10.666.

Celje, 31. decembra.

Leto 1924. je v zatonu; leto političnih senzacij na evropskem kontinentu. V mislih imamo zlasti štiri velike države: Italijo, Francijo in Anglijo, katerim so letošnje parlamentarne volitve bistveno izpremenile njih notranjopolitične strukture. V Italiji je z novim volilnim redom z ogromno premočjo zavidal nacionalni fašizem pod Mussolinijem, na krmilo Francije je stopil namesto prejšnjega nacionalističnega režima takozvani Šešarski blok pod Herriotovim vodstvom, v Angliji pa je padla Macdonaldova delavska vlada in prepustila bojišče zmagovali konservativni stranki Baldwinovi. Moskovska tretja internacionala je pričela živahnejše razvijati svojo propagando v raznih evropskih državah. V Albaniji je ob zatonu leta znagalo revolucionarno gibanje pod vodstvom Ahmeda bega Zogu in strnoglavlivo dosedanje Fan Noličeve vlado.

Bistvo političnega življenja naše države v ravnonosu minulem letu bi se dalo označiti z eno usodepolno besedo: sporazumevanje. Pod okriljem tkzv. Davidovičevega opozicijskega bloka se je pričelo delo za »sporazum« s Hrvatimi. V obrambi in izpolnjevanju tega gesla so se znašle razne heterogene stranke (Davidovičevci, klerikalci, spahoveci in radičevci), ki se jim je trenutno posrečilo priti na krmilo. Aktivni položaj v državnem političnem življenju, ki so ga te skupine z nastopom v vladi dožive, pa je pokazal vso razdrapanost, nezmožnost in neresnost njih »programa« ter s pomočjo vrtoglavega Radića kompromitiral in onemogočil vsako resnejše blokevo udejstvovanje v državovornem pravcu. Ko je bila mera izigravanja državne avtoritete in njenih temeljev polna, je ta režim v očigled svoji notranji slabosti, nekompaktnosti in nezdrave brezcijsnosti padel ter se umaknil nacionalni vladni Pašića in Pribičevića. Sedaj je bilo treba razčistiti nastalo vzdušno politično ozračje. Edini izhod se je našel v razpustu narodne skupščine in razpisu novih volitev za februar 1925.

Tako nas je našlo novo leto sredi živahnega volilnega gibanja, ki je postavilo jugoslovensko političnost v dve fronti: ali za edinstvo države in naroda — ali proti. V vodstvu države stoji vladna čvrstih rok in jasnega programa, ki ima na svoji strani vse pristaše vidovdanske ideje in jugoslovenskega nacionalizma. Ta fronta Narodnega bloka je čvrsta in odločna, saj je vsekumur jasno, da gre sedaj za končno sanacijo naših notranjih političnih vprašanj, ki ne poznajo ne kompromisov ne popustljivosti. Biti — ali ne biti! To je volitveno geslo naše nacionalnosti ter narodne in državne gnotnosti.

V državi se jasni. Mnogo, kar je bilo gnügega, je že propadlo in s tem zapečilo usodo anahronističnega životvarenja v naši mladi, napredka potrebovi in vredni državi. V novo leto

Obsodba dr. Ravniharja.

Vodstvo radikalne stranke odobrava dr. Ravniharjevo izključitev. — Seja glavnega odbora SDS.

Beograd, 31. decembra. Važno in zanimivo je stališče, ki ga je zavzelo vodstvo radikalne stranke v Beogradu proti včerajnjemu sestanku radikalne stranke v Ljubljani, kjer je prišlo ne stranke v Ljubljani, kjer je prišlo do razčiščenja in do izključitve dr. temi dogodku med slovenskimi radikalami so napravile v Beogradu najboljši utis. Vodstvo radikalne stranke je vzelo z zadovoljstvom na znanje, da so radikalni v Sloveniji vrgli iz svoje srede intriganta dr. Ravniharja in se izrekli za Narodni blok. Opozicijski blok je do včeraj računal, da si pribori s pomočjo dr. Ravniharja ljubljanski mandat.

Beograd, 31. decembra. Za danes popoldne je sklicana seja glavnega odbora Samostojne demokratske stranke na stanovanje ministra Svetozara Pribičevića. V beograjskem volilnem

okrožju postavi SDS lastno kandidatno listo. Nosilec liste je Mihajlo Pavlovčić.

Vprašanje vojne odškodnine.

Beograd, 31. decembra. Na poziv francoske vlade je naša vlada odredila, da se udeleži medzavezniške konference, ki se otvoril 6. januarja 1925. v Parizu, kot zastopnik naše vlade finančni minister dr. Stojadinović. Minister odpotuje v Pariz 4. januarja. Na konferenci se končno razdeli vojna odškodnina, ki jo je izplačala Nemčija 6. septembra t. l. na podlagi Dawesovega načrta. Ta odškodnina znaša 250 milijonov zlatih mark in se na konferenci definitivno razdeli med zavezniške države. Naši državi je bil že nakanan znesek 10 milijonov zlatih mark.

Češkoslovaška vlada proti politiki slovaških škofov.

Hujskaško pastirsko pismo zaplenjeno. — Neverjetna reakcijonarnost slovaških klerikalcev.

Praga, 31. decembra. Češkoslovaška vlada je nastopila z vso odločnostjo proti hujskaški politiki slovaških škofov. Minister za Slovaško v Bratislavji je odredil zaplenitev pred tednom izdanega pastirskega pisma ter uvedel kazensko postopanje proti avtorjem tega pisma in njegovim razširjevalec. Slovaški škofovi dr. Blacha, dr. Kmetko, Voltašek in dr. Fischer ter trnavski vikar dr. Jantusch so namreč izdali pred tednom pastirsko pismo, naperjeno proti nasprotnikom

klerikalne stranke, zlasti proti socijalistom in komunistom. Pastirsko pismo zahteva, naj smatra odslej duhovščina za pripadnike katoliške cerkve samo one, ki so organizirani v klerikalni stranki. Vse pripadnike naprednih in socijalističnih strank je treba izključiti iz katoliške cerkve. Pripadniki socijalne demokracije mora duhovščina odreči cerkven pogreb in krst njihove dece. Socijalist ne sme dobiti pri spovedi odveze in se tudi ne sme cerkveno poročiti!*

stopamo borci jugoslovenske ideje z možato samozavestjo, da bo 8. februar naš in da bodo na ta zgodovinski dan kronane nepregledne žrtve onih junakov, ki so darovali svoja življena za boljšo bodočnost svoje velike domovine.

Občni zbor Dijaške kuhinje v Celju

se je vršil dne 23. dec. ob 17. uri v rdeči sobi Narodnega doma pri tako slabe obisku. Po kratkih uvodnih besedah predsednika prof. Kožuha je poročal odbor o svojem delovanju v poslovnem letu 1923.-24.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik prof. Mravljak. Dijaška kuhinja izkazuje tudi v tem letu jako zadovoljiv uspeh. Lepo število dobrotnikov, ki leta za letom podpira Dijaško kuhinjo, je naraslo s pristopom novih podpornikov. Razni stanovi, korporacije, denarni zavodi, odvetniške pisarne in posamezni marljivo tekmujejo v podpiranju naše revne mladine na raznih celjskih šolah. Tekom zadnjih let si je preskrbel Dijaška kuhinja skromno rezervo, ki naj služi za skrajno silo. Obedovalo je na dan povprečno 75 dijakov, polovica iz gimnazije, ostali pa iz državne trgovske in meš-

čanskih šol. Med te se je razdelilo celo leto 13.910 porcij. Posamezna porcija stane povprečno 2.19 Din. Z ozirom na to, da je hrana obilna in tečna, je znesek malenkosten in dokazuje skrbno gospodarstvo v Dijaški kuhinji. V denarnem prometu je bilo 253.879 Din, 45 para dohodkov in ravno toliko izdatkov. Nabralo se je: na pokroviteljnini 6.361 Din 91 p. udnini 2.577 Din 50 p. podpornini 4.336 Din 95 p. darovih denarnih zavodov, korporacij in drugim 36.394 D. priložnostnih darovih 14.725 Din 60 p. na živilih 4.004 dinarje, skupno 68.400 Din 20 para. Izdal se je: na živilih in kuriju 35.574 Din 66 para, režijskih stroškov je bilo 6.916 Din 36 para. Mnogo se je uporabilo za nabavo novega inventarja in za renoviranje poslovnih prostorov, ki so v suterenu drž. real. gimnazije. Večina dijakov uživa hrano brezplačno, nekateri prispevajo malenkostne mesečne prispevke.

Med mnogoštevilnimi dobrotniki je treba omeniti v prvi vrsti bivši celjski Narodni svet, kojega premoženje je na predlog odvetnika dr. Kalana, bivšega predsednika Narodnega sveta, pri likvidaciji izročila Pokrajinska uprava Dijaški kuhinji v Celju. Velike zasluge za društvo ima v bivšem poslovnem letu rudarski nadsvetnik g. Lipold, ki je preskrbel za Dijaško kuhinjo nad 10.000 Din. Hvalevredna je

lepa navada odvetniških in notarskih pisarn v mariborski občasti, nadalje nekaterih sodišč, ki pri raznih poravnavaх preskrbijo Dijaški kuhinji v Celju prav lepe svote. V pretečenem letu so poslale pisarna dr. Josipa Zdolščka, odvetnika v Brežicah 1.000 dinarjev, pisarna dr. Karola Laznika in dr. Goričana, odvetnikov v Celju 850 Din, pisarna dr. Ludvika Štikerja, odvetnika v Brežicah 500 Din, pisarna dr. Josipa Karlovska, odvetnika v Celju 450 Din, pisarna dr. Antona Ogrička, odvetnika v Celju 400 Din, po 250 dinarjev: pisarni dr. Juro Hrašovec in dr. Anton Božiča, odvetnika v Celju, pisarna dr. Gustava Rosine, odvetnika v Brežicah 200 Din, po 100 dinarjev: pisarna dr. Ivana Dimnika, odvetnika v Krškem, dr. Alojzija Rakuna, odvetnika v Celju, dr. Srečka Rupnika, odvetnika v Smarju, po 50 dinarjev: pisarna dr. Šandorja Hrašoveca, odvetnika v Smarju in kazenskega zagovornika dr. Karla Gellingsheinea v Kozjem. Okrajni sodnik dr. Adolf Lenard v Celju je poslal 400 dinarjev, in okrajno sodišče v Šoštanju 125 Din. V posnemanje se zlasti priporoča pozrtvovalno učiteljstvo na mestni deški in dekliški osnovni šoli v Celju, ki pošilja redno večje mesečne prispevke. Od denarnih zavodov so prispevali: Celjska Posojilnica 750 dinarjev, Podružnica Ljubljanske kreiditne banke v Celju 500 Din, Podružnica Prve hrvatske štedionice v Celju 500 Din, Posojilnica v Gornji Radgoni 500 Din, Mestna hranilnica v Brežicah 500 Din, Gornjesavinska posojilnica v Mozirju 500 Din in Ljudska posojilnica v Celju 500 Din; po 250 dinarjev: Južnoštajerska hranilnica v Celju, podružnica Jadranske banke v Celju, Posojilnica v Brežicah in Okr. posojilnica v Ormožu; po 150 Din: Okrajna posojilnica v Slovenjgradcu. Manjše prispevke so še poslale: Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Juriju ob juž. žel., Posojilnica v Gornjem gradu, Hranilnica in posojilnica na Dolu pri Hrastniku, Hranilnica in posojilnica v Globokem, Posojilnica v Vitanju, Hranilnica in posojilnica v Št. Juriju ob Taboru in Hranilnica in posojilnica v Smarju. Od okrajnih odborov so prispevali: po 1000 Din: Celje in Rogatec, po 500 Din: Laško in Konjice, po 300 Din: Smarje, po 250 dinarjev Brežice in Šoštanji in po 100 dinarjev Vransko. Od občin: po 7500 dinarjev Trbovlje, po 1500 Din mesto Celje, po 1000 Din Celje okolica, po 300 Din Laško in manjše zneske Rogatec, Slovenjgradec in Vransko. Od podjetij so darovali: Zvezna tiskarna v Celju 3500 Din in Žitarka v Celju 500 Din. Med mnogoštevilnimi podporniki je treba posebno omeniti narodne krige na Dobrni, ki pošiljajo vsakoletno od raznih prireditv večji znesek čistega dobička ter neimenovanega dobrota in velikega prijatelja mladine v Žalcu.

Društvo Dijaške kuhinje v Celju upravlja začasne tudi premoženje Dijaškega doma, ki je naraslo po odprodaji zemljišča na približno 156.000 dinarjev. Vrhutega upravlja še kuratorij za Kolenčeve zapuščino 125.000 dinarjev, ki so namenjeni za zgradbo dobročinka Dijaškega doma.

V poslovnem letu 1924.-25. je naraslo število podpiranih dijakov že nad 80, tako da so poslovni prostori premajhni, denarni prispevki pa bodo zadostovali še tedaj, ako bodo poleg desedenjih dobrotnikov prispevali še novi. Z ozirom na to, da Dijaška ku-

hinja ne podpira samo gimnazijev, ampak tudi učence iz drž. trgovske šole in celjskih moščanskih šol, se apelira zlasti na pridobitne kroge, da po možnosti podprejo lepo stremljenje in karitativno delo Dijaške kuhinje.

Društveni tajnik prof. Mastnak poroča na kratko o notranjem društvenem poslovanju. Preglednik ravnatelj Kralj poroča, da je našel blagajno v popolnem redu ter predlaga društvenemu odboru absolutnij. Na predlog dr. Serneca se izreče najvažnejšim društvenim funkcionarjem še posebna zahvala.

Pri slučajnostih opozori predsednik prof. Kožuh na to, da nastopa Dijaška kuhinja 39 postavno leto. Ustanovljena je bila 1. 1886. pod tako težkimi in neugodnimi razmerami. Njeni predsednik je bil veleslužni Miha Vošnjak, podpredsednik pa odvetnik dr. Josip Sernec, ki še danes vrši v društvu isto funkcijo. Dijaška kuhinja je bila dolgo nastanjena v Baševihi in je imela prvo leto na hrani 10 dijakov. Prva njena gospodinja je bila man sedanjega nadučitelja gosp. Sivke v Št. Jurju ob juž. žel. Tekom časa se je društvo začelo lepo razvijati in je bilo dočelo let edina opora slovenskih dijakov na nemški gimnaziji in samostojnih nemško-slovenskih gimnazijskih razredih. Navezano pa je bilo na gostilne. Še po preobratu, ko je začela Dijaška kuhinja kuhati v lastni režiji, se je mogla razviti do danes tak obširnega in lepega delokroga. Naj še omenimo, da vodi Dijaška kuhinja skozi 19 let kot predsednik prof. Kožuh, ki ima zlasti zadnja leta z njo ogromne posla.

Pri volitvah so bili izvoljeni sedanji društveni funkcionarji. Predsednik je prof. Josip Kožuh, podpredsednik dr. Josip Sernec, tajnik prof. Martin Mastnak, blagajnik prof. Fr. Mravljak, odbornika dr. Ernest Kallan in prof. Josip Kardinar, pregledovalec računov ravnatelj Drago Kralj in prokurist Mirko Meglič.

Poleg Dijaške kuhinje deluje v Celju še Podporno društvo za revne dijake na drž. real. gimnaziji v Celju, ki preskrbuje dijakom brezplačno šolske potrebsčine, v prvi vrsti knjige. Dijaška kuhinja pa omogočuje marsikateremu dijaku obisk celjskih šol. Zlasti je potrebna radi tega, ker nudi hrano v prvi vrsti onim dijakom, ki se šeje s popoldanskimi vlaki vozijo v bolj oddaljene kraje.

Po novem letu razpoljje odbor Dijaške kuhinje na vse narodne kroge, denarne zavode in korporacije prošnjo za novo podporo. Naj bi se ne našel nikče, ki se ne bi spomnil vsaj s skromnim prispevkom naše gladne, učeče se mladine.

Politične vesti.

ODLOČILNI UKREPI PROTI RADIČU. Ministrski svet je soglasno sklenil, da se ima proti HRSS uporabiti zakon o zaščiti države, ker je ugotovljeno, da je Radičeva stranka zavezica boljševikov in da sodeluje pri načrtu boljševizma, ki hoče izpodkopati in porušiti temelje naše države. Ukrapi se bodo uveljavili v prihodnjih dneh in bo vse delovanje Radičeve stranke do podrobnosti ukinjeno. Prve posledice tega vladinega koraka se že kažejo: 36 poslanec HRSS je na svojem zborovanju odločno nastopilo proti Radičevi boljševiški politiki in njegovim zvezam s tretjo internacionalo ter definitivno izstopilo iz njegove stranke. Ti radičevski disidenti, ki jih vodi posl. Jalžabetič in dr. Horvat, so te dni ustanovili lastno stranko in se jim je dosedaj pridružilo že okoli 200 dosedanjih Radičevih krajnih organizacij, ki vneto agitirajo za izvajanje starega radičevskega programa brez vsakih boljševiških primesi.

ENOTNA FRONTA NARODNEGA BLOKA. Med radikalni in samostojnimi demokrati je dosežen popoln sporazum za vso vojilna okrožja v državi. Med drugim sta obe stranki tudi odobrili skupen nastop v Sloveniji z nosilec list dr. Žerjavom (Ljubljana-Novo mesto), dr. Pivkom (Maribor-Celje) in Ivanom Mohoričem (mesto Ljubljana).

NARODNI BLOK V MARIBORSKEM OKROŽJU. Kandidatna lista Narodnega bloka za volilno okrožje Maribor-Celje je gotova. V srezih Slovenskih gradov in Prevalje kandidira g. Ivan Podlesnik, župan v Ribnici na Pohorju (NRS), kot njegov namestnik pa g. dr. Fero Müller, odvetnik v Mariboru (NRS). Kandidaturo za srez Gornji grad je sprejel g. Janko Lešničar, ravnatelj Zadružne Zveze v Celju, za srez Konjice pa g. Petelinšek (JDS) iz Oplotnice in posestnik gosp. Seručer (SKS) kot njegov namestnik. Celokupna lista Narodnega bloka za mariborsko volilno okrožje bo te dni predložena volilnemu sodišču v potrditev.

VELIKA SKUPŠČINA SDS V ZAGREBU. V nedeljo, 28. t. m. je priredila SDS v zagrebškem Music Hallu sijajno obiskan zbor jugoslovenske demokracije, na katerem so govorili ministri Svetozar Pribičević, dr. Prvislav Grisogone in dr. Gregor Žerjav ter seljak Nace Vuglek. Vsi govorji so bili priznani prave jugoslovenske demokracije in nacijonalnosti ter so izvzeli ponovne burne aplavze, navzočih, zelo številnih somišljenikov. Zborovanje je poteklo brez incidentov in je pokazalo, da pridobiva ideja državnega in narodnega edinstva tudi v Zagrebu vedno več pristašev. Kakor je videti, se pričenja tudi v Zagrebu jasnit.

PUČJEVA POLOMIJA V BREŽIGAH. V torek, dne 30. t. m. je imel Pucelj v Brežicah sestanek svojih pristašev iz brežiškega okraja. Po njegovem govoru se je na splošno željo navzočih samostojnih kmetov oglašil k besedi slučajno navzoči srezki kanidat Narodnega bloka g. Drofenik in v krepkih besedah ožigosal politiko ljubljanskega vodstva, SKS ter Pucelja samega. Pucelju se kljub vsem naporom ni posrečilo najti pristaša, ki bi bil hotel prevzeti kandidaturo na njegovih listi. Sic transit gloria —

CANKOV V BEOGRADU IN BUKAREŠTI. Bolgarski ministrski predsednik Cankov je te dni posestil Beograd in Bukarešto, kjer je imel razgovore s predstavniki vlad. Cilj njegovega potovanja je bilo v prvi vrsti vprašanje skupnega nastopa Jugoslavije, Bolgarije in Rumunije proti komunistični propagandi.

'REVOLUCIJA' V ALBANIJI. Je končala z zmago ustašev pod vodstvom Alimeda bega Zogu, ki so po dolgih bojih zasedli vso Albanijo. Fan Noli in ostali člani prejšnje vlade so pohegnili v Italijo.

CENJENIM NAROČNIKOM!

Današnji številki »Nove Dobe« smo priložili položnice, katerih se najblagovolijo cenj. naročniki pridno posluževali. Prosimo vse, da blagovolijo poravnati vso zaostalo naročnino ter nakazati naročnino tudi vsaj še za tri meseca naprej. Posebno prosimo zamudnike, da poravnajo vsaj naročnino za nazaj. Nered v plačevanju naročnine povzroča upravi mnogo nepotrebne dela vsled česar upamo, da bodo našo prošnjo vse upoštevali.

Uprava »Nove Dobe«.

* * *

STENSKI KOLEDAR ZA LETO 1925. je priložen današnji številki »Nove Dobe«.

* * *

PRIHODNJA ŠTEVILKA »Nove Dobe« izide v pondeljek 5. januarja ob navadnem času.

Dnevne vesti.

KRALJEVSKA DVOJICA V PARIZU. Kralj Aleksander in kraljica Marija sta prispevali v petek, dne 26. t. m. v Pariz, kjer sta posetila težko obolenega princa Arzena. Kraljevska dvojica potuje inkognito.

MINISTRSKI SVET je na svoji seji dne 29. t. m. odobril kredit 5 milijonov dinarjev za popravila v državnih bolnicah, 500 tisoč dinarjev za udeležbo naše države na mednarodnem profesorskem kongresu in 6 milijonov dinarjev za popravo telefonske zveze med Beogradom, Zagrebom in Šušakom. V prihodnjih dneh se imajo izplačati invalidom novi dodatki v skupnem znesku 100 milijonov dinarjev. Istočasno je ministrski svet tudi sklenil, da se ima čimprej najti možnost za izplačilo diference pri uradniških plačah.

VIKTOR PARMA †. Na božični dan, 25. t. m. ob pol 6. zvečer je preminul v Mariboru po kratki bolezni skladatelj Viktor Parma v 66. letu starosti. V. Parma je bil rojen 20. februarja 1858. v Trstu. Študiral je v Trstu, Zadru, Novem mestu in Tridentu. Južni študije je dovršil na Dunaju in služboval nato v Trstu, Kočevju, Kranju, Krškem, Postojni, Logatecu, Kamniku, Črnomlju in dvakrat v Litiji. Med vojno 1. 1915. je bil kot »politično sumljiv« arretiran in nekaj časa zaprt, kmalu nato pa upokojen. Po svoji upokojitvi se je nastanil na Dunaju in se po prevratu naselil v Mariboru, ker v Ljubljani ni našel stanovanja. S Parma je zatisknil oči za večno eden najizrazitejših in najpředovitejših zastopnikov slovenske glasbe. Poleg nebrojnih manjših skladb je Parma skomponiral svojo prvo opero »Urh, grof celj-

ski«, enodejansko opero »Ksenijo« in dramatično romanco »Stara pesem«. Pozneje je uglasil operete »Caričine Amaconke«, »Nečak« in »Apolonov kram«. Oskrbel je tudi glasbeni del »Legijonarjev« in »Rokovnjačev«. Leta 1919. je dovršil svojo največjo opero »Zlatorog«. Parmino truplo so prepeljali v nedeljo ob ogromni udeležbi občinstva iz mariborskega Narodnega doma na kolodvor in odtod v Ljubljano, kjer se je vršil v pondeljek, 29. t. m. popoldne svečan pogreb velikega pokojnika in ljubljanca slovenske Muze.

NOV MOST PRI RIMSKIH TOPLICAH. Dne 21. t. m. je bil izročen prometu novi most med Rimskimi toplicami in Šmarjeto čez Savinjo. S tem je tudi zelo olajšana zveza iz Šmiklavža na Sv. Jedert.

OTVORITEV NOVE ŽELEZNKE PROGE. Dne 15. januarja 1925 se slovesno otvoriti novozgrajena proga Vardišča-Užice.

ZIVELSKIE KUŽNE BOLEZNI v srezu Celje. Stanje dne 20. decembra 1924. Šušavec: Braslovec: 1 zakužen dvorec. Smrkavost: Trojane: 1 zakužen dvorec. Svinjska kuga: Žalec: 1 zakužen dvorec.

SLOVENSKO LOVSKO DRUŠTVO V LJUBLJANI naproša stare in novoprstovivše člane, da tako pozravnajo članarino 50 Din, odnosno zapriseženci 25 Din za leto 1925., da se zamore definitivno določiti naklada glasila »Lovca«. V to svrhu bo S. L. D. čakalo in bo izdal 1. številko »Lovca« šele sredi januarja. Kdor ne pozravnava članarine, ne prejme lista. Članarino je poslati na naslov: Ivan Zupan, blagajnik S. L. D. Ljubljana.

1594

Celjske novice.

REDNI SESTANEK JDS za mesto Celje v sredo, dne 31. t. m. radi Silvestrovega večera odpade. Prihodni redni sestanek se vrši v sredo, dne 7. januarja 1925 ob 8. zvečer v rdeči sobi Narodnega doma.

OSEBNA VEST. Notarski izpit je napravil v Ljubljani g. Juro Detiček, sin notarja g. Jura Detička v Celju. Čestitamo!

ZAROČIL SE JE dne 26. t. m. g. Rudolf Pajk, brat industrijala g. Karola Pajka, z gdč. Zlato Vraničar iz Karlovega. Naše iskrene čestitke!

SMRTNA KOSA. V celjski javni bolnici je umrl v pondeljek, dne 29. t. m. ob 3. popoldne po dolgi težki bolezni stavbeni mojster g. Leopold Mitteroni v starosti 48 let. Pogreb se je vršil v sredo 31. t. m. popoldne. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

SMRTNA KOSA. V Celju je umrl v sredo, dne 24. t. m. kleparski mojster g. Ivan Skaberne. Pogreb se je vršil v petek, dne 26. t. m. na mestno pokopališče. N. v. m. p.!

NOVI CELJSKI OPAT g. Peter Jurak je bil v nedeljo 28. t. m. v župni cerkvi slovesno instaliran. Cerkvene obrede je opravil mariborski škof dr. Andrej Karlin ob navzočnosti številnega občinstva in duhovščine. Novi opat je znan kot naroden mož in je pričakovati, da bo zrial svoje narodno prepiranje tudi kot naslednik rajnega zavednega opata Ogradija povsod krepko in odločno uveljaviti.

POLICIJSKI ODDELEK V CEJU se je v pondeljek, dne 29. t. m. preselil iz dosedanjih prostorov na magistratu v poslopje srezkega poglavarstva, pritličje levo. Policijska stražnica ostane v svojih dosedanjih prostorih v pritličju magistratnega poslopja. Ščelsko nadzorništvo, ki je bilo dosedaj nastanjeno v pritličju srezke-

ga poglavarstva, se je preselilo v 2. nadstropje.

POŽAR V CELJSKI KOČI. Na Stefanovo zjutraj okrog pol 7. ure je izbruhnil požar v celjski koči pod Tostom. Zgorela je popolnoma celo stropa in gruš. Vneno se je tudi že gospodarsko poslopje, katerega pa se je posrečilo rešiti. Oskrbniku koče g. Selaku je zgorelo mnogo obleke, uničeno mire skoro vse pohištvo. V zmožnjava mu je bilo tudi več stvari ukradenih, tako da utrpi škode okrog 6000 D. Vsled požara trpiča precej škode mestna občina in celjska podružnica SPD. Zavarovalnina je malenkostna. Ogenj je najbrže nastal iz dimnika.

UMOR ALI NESREČA? K notici pod gornjim naslovom, objavljeni zadnji številki, smo še doznali sledenje. Identitetu neznanca, ki ga je v noči od 21. na 22. t. m. blizu cinkarne povezil in razmesil nočni brzovlak, se je posrečilo ugotoviti. Piše se Josip Korinšek, bil je posestnik v Št. Jurju ob juž. žel. in star 56 let. Ker je bil pokojnik nagnjen k pijačevanju, se smatra, da gre najbrž za nesrečo oz. za samomor.

NEZASLUŽENA SREČA. Na željniški tir med Žalcem in Št. Petrom sta se v samomornilnem namenu te dni vlegla 2 fanta (eden iz Gotovelj, eden iz Žalca) v starosti med 20 in 30 let. Strojevodja, ki jih je opazil, je ustavil še pravočasno vlak, ki je privabil iz Žalca.

SESTANEK ORJUNE. V četrtek 8. januarja 1925 ob 8. uri zvečer se vrši malo dvorani Narodnega doma sestanek Orjune, ki je obvezen za vse članstvo. — Na sestanku bo poročal predsednik Oblastnega odbora Ljubljana inž. brat Marko Kranjec zlasti o Ekonomski Orjuni. — Dolžnost članstva je, da se seznamo o delovanju tega podjetja, ki je za naš pokret, posebno,

Pri dopolnjevanju

Cene dopolnjenih steklenic

Štev.	0	1	2	3
Din	5.—	10.—	17.—	36.—

naj se pazina to, da se zabela dopolni iz Maggi-jeve velike originalne steklenice, ker se v teh steklenicah po zakonu sme shranjevati, oziroma prodajati samo Maggi-jeva zabela in ničesar drugega.

pa v Sloveniji, večavažnega pomena. — K sestanku se vabijo somišljeniki in prijatelji našega pokreta. — Odbor.

SILVESTROV VEČER priredi kot vsako leto tudi letos sokolsko društvo v vseh gornjih prostorih Narodnega doma. Vabjeni so vsi prijatelji naše misli v mestu in okolicu, ki se hočejo pri pošteni domači besedi in zabavi posloviti v prijateljskem krogu od starega leta. Vstopnina je letos izdatno značana in znača za člane in članice sokolskega društva le 5 Din, za nečlane 10 Din. Na sporedu so telovadni in golebeni nastopi ter lepa polnočna alegorija.

NARODNI ČITALNICI V CELJU je iz njene sobe v petek, 12. t. m. ukradel nekdo novo žarnico, vredno 60 Din. Da se je dotični do kaj takega drznil, mora biti pač propalica prve vrste. Čitalnica obstaja že nad 60 let in je bilo to prvo slovensko društvo v Celju, iz katerega so izšla po večini sedanja društva. Kljub težkim razmeram in malim dohodkom vzdržuje Čitalnica 4 dnevnik in še drugo časopisje, da ustreže svojim članom, toda najdejo se še ljudje, ki prihajajo v Čitalnico samo z namenom, da odnašajo časopise domov. Večkrat se zgodi, da že uro po prispelih časopisih ne najdeš niti enega več. Ne pomagajo nobene presnje, opozorila itd. Ako se to ne neha, je primorana Čitalnica časopise ustaviti, vsekakor pa nečlane, ki prihajajo v Čitalnico, zvrniti, a one, katere bi se zasačilo pri odnašanju časopisov, javno ožigosati.

VABILO ZA »TRGOVSKI PLES« V CELJU, ki se vrši dne 3. januarja 1925 v vseh prostorih Narodnega doma, je društvo razposalo. Ker pa je dandanes nemogoče dobiti popolni seznam vseh someščanov, kakor tudi sovrašnikov z dežele, se dotični, ki jih je društvo spregledalo naprošajo, da se osebno ali pisorno javijo v društvenem tajništvu (poslopje carinarnice, soba 36), da jim na ta način izročimo potrebno vabilo. Samoobsebi je razumljivo, da imajo trgovci in trgovski nameščenci dostop tudi brez vabila in najdotičnim ta notica služi obenem kot vabilo. — Načelstvo.

PLESNI VENČEK MATERANTOV drž. realne gimnazije v Celju, ki se vrši v pondeljek, dne 5. januarja 1925 v gornjih prostorih Narodnega doma, prične točno ob 20. (8.) uri, ne pa šele ob pol 21., kot je javljeno na vabilih.

NA MATERANTSKEM PLESNEM VEČERU, ki se vrši dne 5. januarja 1925 v veliki dvorani Narodnega doma pod pokroviteljstvom gospe Ele dr. Kalanove, svira orkester Sokola I iz Ljubljane pod osebnim vodstvom kapelnika g. Negodéta. Plees aranžira predsednik kluba plesovodij g. Černé iz Ljubljane. Po pripravah sodeč obeta biti prireditev ena najlepših v tekoči sezoni. Začetek točno ob 20. uri. Čisti dobiček je namenjen Dijaški kuhični v Celju.

DOMAČO VESELICO S PLESOM priredi kakor običajno tudi v tej seziji na soboto 17. januarja 1925 v prid Dijaški kuhični v Celju v spodnjih prostorih Narodnega doma v Celju gostilničar.

KLUB ESPERANTISTOV v Celju naznanja vsem svojim članom, da odpade pouk dne 3. januarja 1925 radi raznih prireditev ter prične zopetno poučevanje z 10. januarjem 1925. Na ta dan se pobira članarina in šolnina za mesec januar. — Odbor.

SPREMEMBA POSESTI. Hiša na Ljubljanski cesti, last g. Kavčiča je kupil celjski odvetnik dr. Rakun. Tako preneha gostilna pri »Istrijanu«, nekdanji nemški »Hubertus«. — Gostilna pri »Jelenu« na Kralja Petra cesti je istotako prišla v druge roke. Dosedanji gostilničar Wutt odide v Avstrijo, gostilno pa bode vodil naprej novi lastnik hiše, ki se priseli iz Idrije.

PODMLADEK RDEČEGA KRIZA mestne dežke in deške osnovne šole v Celju je priredil 22. t. m. božičnico in pri tej priliki obdaroval 61 ubogih otrok Podmladek R. K. — društvo naših malih, ki ga vodijo otroci povsem samostojno, obstaja na obeh šolah še drugo leto, vendar so otroci s to svojo prireditvijo pokazali, da svojo stvar prav dobro razumejo. Glavna na-

loga Podmladka je, pomagati bližnjemu v si. Zato so naši Podmladkarji sklenili za Božič obdarovati svoje ubožnejše tovarišice in tovariša. Zbirali so darila ter prnesli mnogo stare, a dobro ohranjene obleke, čevljev itd. Starši se svojo deco razumeli in ji pomagali pri dobri stvari. Hvala jim! Po gej, dr. Kalanovi pa je zvedelo o prireditvi »Podmladka« tudi naše, šoli vedno naklonjeno občinstvo. Mnogo trgovcev je poslalo naši deci prekrasna daria, tako razna oblačila in šolske potrebščine. Otoško veselje naših Podmladkarjev je naraščalo ob vsakem novodošlem dariju, a je doseglo vrhunc, ko so v pondeljek dopoldne začele služkinje prinašati slastne potice in raznjo drugo pecivo. Zavedne naše narodne dame so omogočile, da je P. R. K., tudi s sladkimi stvarmi bogato obdaril na svoji božičnici ubogo deco. V imenu »Podmladka« se zahvaljujemo ikre vsem, ki so z razumevanjem podpirali dobro delo naših malih!

Podmladek pa je zasnoval svojo prireditve tudi prav svečano. Vsa šolska mladina se je zbrala v telovadnici. Ko so zagorele svečke na božičnem drevescu, sta 2 učenki prav spretno zigrali božično pesnico za klavir in glosi. Nato je predsednica P. R. K., učenka IV. razreda pozdravila vse navzoče in jim razložila pomen prireditve. Sledile so 4 primerne deklamacije in petje šolskega pevskega zbora. K zaključku se je v imenu vseh zahvalil učenec VI. razr. vsem, ki so priskočili P. R. K. na pomoč in pomagali na kakršenkoli način. Nato je bilo obdarovanih 61 otrok, ki so strme prejemali bogata darila in z žarečimi očmi odhajali veselo domov. Božičnica je minila, a veselje in hvaljevost naših otrok ostane in vsi, ki ste pomagali, boste uverjeni, da ste pomagali za dobro stvar. Prosimo vas, da ostanete našemu »Podmladku« naklonjeni tudi še v novem letu.

NOČNO LEKARNIŠKO SLUŽBO ima ta tened lekarna »Pri Mariji«. Prihodnji tened ima nočno lekarniško službo lekarna »Pri orlu«.

TEDENSKI IZKAZ o nalezljivih boleznih v mestu Celju od 19. do 27. decembra 1924. Skrletica: Od prejšnjega tedna ostalo 9, umrl 1, ostalo v nad. oskrbi 8. Legar: Od prejšnjega tedna ostala 2, ozdravljena 2. — Celje, dne 30. dec. 1924. — Dr. M. Dereani.

PREDPORNE MU DRUŠTVU ZA UBOGE UČENCE REALNE GHMNAZIJE V CELJU so darovali nadalje dežki dobrotniki: 250 Din občina trga Konjice; po 200 Din: A. E. G. Union, jugosl. dioničko elektr. društvo, podr. Celje; županstvo občine Trbovlje; po 100 Din: Zlatarka d. d. Celje; okrajni odbor Vrantsko; Ivo Čater, Celje; občinski urad Vitanje; I. Vranjek, Celje; županstvo zdravilišča Rog. Slatina; 95 Din: vodstvo dežke in dežki osnovne šole v Celju; po 50 Din: D. Sirec, Celje; A. Oražen, Krojač, Celje; dr. I. Raišp, Celje; Helena Kruščič, Celje; B. Baebler, Celje; F. König, Celje; 40 Din: učiteljstvo osnovne šole v Rog. Slatini; 35 Din: šol. vodstvo Velence; 25 Din: Katarina Brežnik, Št. Jurij ob j. ž.; 15 Din: Jos. Čepin, davčni upravitelj, Slovenjgrade.

ZA MEŠKOV SKLAD so na inicijativo mestnega župana v Celju darovali: po 400 Din: mestna občina Celje; po 275. Din: profesorski zbor realne gimnazije v Celju; po 250 Din: Celjska posojučnica, Ljudska posojilnica, Prva hrvatska štedionica, Mestna posojilnica, Južnoštajerska posojilnica; po 200 Din: Ljubljanska kreditna banka, Robert Diehl; po 150 Din: Jadransko-podunavska banka, Slavenska banka; po 128 Din: učiteljstvo mestnih osnovnih šol; po 115 Din: učiteljstvo meščanskih šol; po 100 Din: dr. Juro Hrašovec, Lastni dom, dr. Ernest Kafan, Mirko Gruden, V. Arko, Kolenc in drug, veletrgovina Merkur, Franc Strupi, Josip Drobnič, R. Sternbeck in neimenovan; po 60 Din: gostilna Robek; po 50 Din: dr. Božič, dr. Orožen, dr. Laznik, dr. Milko Hrašovec, dr. J. Serne, dr. Gvidon Serne, dr. Kralj, J. Smrtnik, A. Kunej, L. Selišek, Fedor Gradišnik, D. Sirec, uradnice tvrdke Diehl, A. Gatej, Zvezza slov. trgovcev, Janko Božič, dr. Steinfelser, dr. Raišp, Karol Loibner, A. Lukas; po 30 Din: B. Baebler, R.

Fernat, opat Jurak, Ivan Bovha; po 10 Din: nadsv. Lipold; skupaj 5158 dinarjev. Vsem darovalcem najlepša hvala!

ZA PROF. ANTON BEZENŠKOVO LJUDSKO KNJIŽNICO na Franckovem sta darovala mesto vence na grob g. Dominika Bezenška po 150 dinarjev g. dr. K. Koderman, odvetnik v Mariboru in g. nadučitelj J. Bizjak v Celju.

100-DOLARSKI FALZIFIKATI. (Razglas.) Na podlagi razpisa ministrica za notranje zadeve z dne 3. novembra 1924, štev. 3548/D. Z. se objavlja: »Poslaništvo Ameriških Združenih Držav je sporočilo, da so se nedavno pojavili na tržišču falzifikati ameriških novčanic po 100 (sto) dolarjev, katerih opis je sleden: Falzifikat, ki naj bi bil novčanica federalne banke (Federal Reserve bank) v San Franciscu, Kalifornija, U. S. A., serije 1914, nosi kontrolno besedilo »scheck«, na prednjem strani nosi številko »4«, in na zadnjem strani številko »13«; na falzifikatu je tudi natisnjena slika Benjamina Franklina in podpisi Johna Durkeja, šefa Zakladništva Združenih držav in D. F. Houstona, tajnika Zakladništva. Falzifikat je izveden na fotografiski način (clichés photographes), tako, da je kliše na treh lastih tankega papirja z debelimi vlačenci (fibres) med dvema gornjih plastmi papirja. Barva pečata in številki je pravilna in sploh je falzifikat dobro izveden in lahko prevari oko. En primer tega falzifikata, ki je padel v roke ameriškim oblastem, nosi številko »D 726042 A«. — Mestni magistrat celjski, dne 18. decembra 1924. — Župan: dr. Hrašovec s. r.

KOLEDAR NARODNE ODBRANE ZA L. 1925. Vsem županstvom! Ministrstvo za notranje zadeve sporoča z razpisom z dne 3. novembra 1924, D. Z. br. 10.448, sleden: »Narodna obrana je uredila in izdala Koledar Narodne odbrane za l. 1925. z zelo bogato vsebino naših najbolj priznanih piscev, pesnikov, prosvetnih delavcev in publicistov. Koledar je tiskan na 334 straneh najfinješega papirja, je opremljen z raznimi ilustracijami in stane 20 Din komad. Z ozirom na veliko patriotično nalogu, katero si je Narodna obrana stavila, in z ozirom na to, da ima ta koledar baš to svrho, da v širokih narodnih masah propagira idejo in nalogu, ki čaka naš narod in za katero ga je treba pripraviti, Vam priporočam, da se potrudite kar najbolj razširiti ta koledar tudi med najširše sloje naroda. Spisek predplačnikov je dostaviti. »Središnjemu Odboru Narodne Odbrane v Beogradu, Stara Skupština«. — Z ozirom na gornej razpis naročam županstvom, da istega na običajni način javno razglasite, zlasti objavijo vsem v poštev prihajočim društvom in drugim korporacijam in koledar tudi sicer priporočen. — Srezki poglavjar v Celju, dne 16. decembra 1924. — Žužek s. r.

KOLEDAR NARODNE ODBRANE ZA L. 1925. Vsem županstvom! Ministrstvo za notranje zadeve sporoča z razpisom z dne 3. novembra 1924, D. Z. br. 10.448, sleden: »Narodna obrana je uredila in izdala Koledar Narodne odbrane za l. 1925. z zelo bogato vsebino naših najbolj priznanih piscev, pesnikov, prosvetnih delavcev in publicistov. Koledar je tiskan na 334 straneh najfinješega papirja, je opremljen z raznimi ilustracijami in stane 20 Din komad. Z ozirom na veliko patriotično nalogu, katero si je Narodna obrana stavila, in z ozirom na to, da ima ta koledar baš to svrho, da v širokih narodnih masah propagira idejo in nalogu, ki čaka naš narod in za katero ga je treba pripraviti, Vam priporočam, da se potrudite kar najbolj razširiti ta koledar tudi med najširše sloje naroda. Spisek predplačnikov je dostaviti. »Središnjemu Odboru Narodne Odbrane v Beogradu, Stara Skupština«. — Z ozirom na gornej razpis naročam županstvom, da istega na običajni način javno razglasite, zlasti objavijo vsem v poštev prihajočim društvom in drugim korporacijam in koledar tudi sicer priporočen. — Srezki poglavjar v Celju, dne 16. decembra 1924. — Žužek s. r.

KOLINE NA STAREM GRADU. Danes in jutri: priznano dobre krvave, jetrne in mesene klobase s kislim zeljem ter dobra viná. Za obilen obisk se priporoča gostilničar. 1605

V KONCERTNI KAVARNI »CENTRAL« V CELJU se vrše vsak večer umetniški pevski — baletno-komični plesni večeri, pod vodstvom ravnatelja tenorista g. A. Dobrohotova. Večeri bodo tako zanimivi ter zabavni. Med odmori svira elitni orkester pod vodstvom g. Göldeberga. Vstop prost. Vsakeh 5 dni nov spored. Lože se lahko v naprej rezervirajo. Cel večer obilo zavave in smeja! 1599

V KONCERTNI KAVARNI »CENTRAL« V CELJU se vrše vsak večer elitni salonski koncerti pod vodstvom znanega kapelnika Göldeberga iz Finske.

Pobiranje naklad, davščin, taks in obč. doklad.

v dosedanji izmeri v mesecih januar in februar 1925.

(RAZGLAS.)

Veliki župan mariborske oblasti je z odlokom z dne 25. decembra t. l. štev. 964/7 sporazumno z delegacijo

ministrstva financ v Ljubljani dovolil, da pobira mestna občina celjska temeljem sklepa občinskega sveta z dne 22. decembra t. l. provizorično in do definitivne odobritve mestnega proračuna za leto 1925. v mesecih januar in februar 1925 po celem občinskem ozemlju sledeče doklade, naklade in davščine v dosedanji izmeri i. s.:

1. 120% (enstodvajset-odstotno) občinsko doklado na drž. najmarino;

2. 180% (enstošestdeset-odstotno) občinsko doklado na drž. zemljarino;

3. 250% (dvostopetdeset-odstotno) občinsko doklado na obč. pridobinu, na posebno pridobinu in retinino;

4. 10% (deset-odstotni) najemniski vinar;

5. 4% (štiri-odstotno) kanalsko pristojbino po nar. vel. župana z dne 18. jan. 1924, Ur. l. št. 29/5;

6. 357% (tristosedempetdeset-odstotno) občinsko doklado na drž. pridobinu in retinino;

7. Samostojne naklade i. s.:

a) na pivo od hl 75 Din;

b) na navadno žganje od hl-stopnje 12.50 Din (kar odgovarja davščini 5 Din od litra);

c) od govedi in telet nad 1 letom 12.50 Din;

d) od telet pod 1 letom 7.50 Din;

e) od prašičev 7.50 Din;

f) od drobnice 2.50 Din.

Naklada na pivo in žganje sme zadeeti le dejansko porabo teh predmetov v občini, ne pa proizvajanja in trgovskega prometa ter se tudi ne sme pobirati od žganja, ki je po zakonu prosto državnega davka.

Naklada na meso od kosa živinčet se pobira pri klanju.

8. Davščino na vozila po naredbi vlade za Slovenijo z dne 30. maja 1921, Ur. l. št. 176/67, naredbi pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 4. avgusta 1922, št. Ur. l. št. 270/85 in naredbi vel. župana mar. oblasti z dne 12. aprila 1924, Ur. l. št. 114/34.

9. Davščino na prenočišča po naredbi pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 4. avgusta 1922, Ur. l. št. 269/85 in 8. februar 1923 Ur. l. št. 94

Dopisih.

DOL PRI HRASTNIKU. Končno in vendar je velika dvorana »Sokolskega doma« v Hrastniku dograjena in v točko opremljena, da se v njej lahko priejajo gledališke predstave in narodne veselice. Saj smo pa tudi že težko čakali tega časa. Naši marljivi in podjetni diletantje so nas hoteli prijetno iznenaditi, kar se jim je v polni mieri posrečilo. Zvečer 20. t. m. so nas povabili k prvi uprizoritvi lepe, a radi toliko številnosti osoba in zahteve temperamentnega igranja zelo težavne predstave »Volkašina«. In moramo reči in primati, da se jim je v polni mieri posrečilo! Vloge so bile v dobrih rokah, vestno naštudirane, naravno podavane, kostumi historično zvesti, vodstvo igre posamezno kot v celokupnosti dovršeno, orkester izbornen. Nabito polna dvorana je kar vršela zasluzenega aplavza. Da, ta večer nam je nudil klasično-umetniški užitek. Hvala, iskrena hvala vsem skupaj in vsakemu posebej!

ODLIKOVANJE ZASLUŽNIH GASILCEV V SLOVENJGRADCU. Načelstvo našega gasilnega društva je zaprosilo skozi Jug. Gas. Zvezo v Ljubljani g. ministra notranjih del za odlikovanje gasilcev Luka Pogorevnika, kolarskega mojstra, Miroslava Prusa, čevljarskega mojstra in posestnika in Miha Prusa, čevljarskega mojstra in posestnika, vse v Slovenjgradcu. Na predlog ministra notranjih del jih je Nj. Vel. kralj Aleksander odlikoval za nad stiri desetletno pridno in vztrajno delovanje v gasilstvu z zlato kolajno za civilne zasluge.

Obrtni vestnik.

Občni zbor Občeslov. obrtnega društva.

V petek, dne 26. t. m. ob 9. dopoldne se je vršil v Narodnem domu skromno obiskan 81. redni občni zbor Občeslovenskega obrtnega društva v Celju pod predsedstvom načelnika g. Ivana Rebeka. Iz tajnikovega poročila, ki je trajalo nad pol drugo uro, je razvidno, koliko ogromnega dela je društvo tekom dveh let izvršilo (poročilo je namreč obsegalo delovanje društva v zadnjih dveh letih). V tem času so se potom tajništva vložile nebrojne vloge na različno korporacije, tako na ministrstvo za socijalno politiko glede reorganizacije delavskega zavarovanja, na trgovinsko ministrstvo zaradi oddaje državnih nabav potom obrtnih produktivnih zadrug, na finančno ministrstvo zaradi obrtnega kredita, na finančno delegacijo v Ljubljani zaradi previsokih pridobininskih davkov, katerim bo moralno malo obrtništvo si gurno popolnoma podleči. Društveno tajništvo se je tudi krepko uveljavilo pri volitvi v cenično komisijo, kar je dalo ogromno dela in povzročilo mnogo stroškov, a uspeh je bil venčan s tem, da so na vsej črti zmagali kandidati, postavljeni sporazumno z obrtnimi in trgovskimi organizacijami. Vršilo se je tudi nad 20 predavanj ki so se tikala obrtniškega vprašanja.

Krono vsemu poročilo pa je nadelo poročilo o zaključku obrtne razstave leta 1922. v Celju. To poročilo se bo ob prilikah objavilo, omenjamemo pa le toliko, da izkazuje omenjena razstava okrog 5000 Din prebitka in da obrtna razstava v Celju ni dobila od vlade niti vinarja državne podpore, dočim pa so dale mestna občina celjska, trgovsko-obrtna zbornica v Ljubljani, okrajni zastop celjski in druge korporacije podpore v skupnem znesku 15.000 dinarjev. Na občnem zboru se je sklenilo, da se ima ta obračun predložiti svoječasnemu razstavnemu odboru v pregled in potrditev. Nadalje so se sprejeli tudi drugi važni predlogi, tičiči se nadaljnega društvenega delovanja, med drugimi tudi predlog, da se ima tudi prihodnje leto vršiti običajni in toli priljubljeni obrtniški ples in sicer, kakor vsako leto, tudi tokrat dne 1. februarja, nakar društvo že sedaj opozarja obrtništvo in njega priatelje.

Volitev novega odbora se je preložila na mesec marec, za kar bo društvo sklicalo poseben občni zbor. Na

tem zboru se imajo tudi izpremeniti društvena pravila, ki so že 32 let starca in vsled tega ne odgovarjajo več danšnjim razmeram.

Ob 1. popoldne je predsednik začel občni zbor. Zvečer je priredilo društvo v spodnjih prostorih Narodnega doma zabaven večer, ki je bil prav dobro obiskan.

Sokolstvo.

SOKOLSKO DRUŠTVO V CELJU ima svoj *redni občni zbor* v četrtek, 14. januarja 1925 ob 8. uri zvečer v televadnici. Dnevni red: 1. nagovor staroste; 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zabora; 3. poročila funkcionarjev: a) tajnika, b) blagajnika; c) načelnika, d) načelnice, e) matrikarja, f) gospodarja, g) predsednika prosvetnega odseka; 4. volitve; 5. slučajnosti. Brate in sestre pozivamo k položevalni udeležbi. — Odbor.

Gospodarstvo.

Dospelost nekaterih prijodičnih takš.

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

a) Dne 15. januarja 1925. je zadnji termin za plačilo *takse na reklamo* v obliku napisanih in naslikanih stalnih objav, ki se obešajo na raznih krajinah ali so izdelane na zidovih, ogradah, tramvajih itd., kakor tudi v obliku svetlobnih objav. Če se taksa ne plača pravočasno, se naloži za kazens trikratna redna taksa (tar. post. 8. tarife k zakonu o takšah in pristojbinah).

b) *Od kuponov ali dividende*, kakor tudi od tantijem se plačuje po priponki 5. k tarifni postavki 10. taksa 1%. Ta taksa se mora položiti pri pristojnem finančnem oblastvu v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

c) *Dopolnilno prenosno takso* po tarifni postavki 12., pripomba 12. za l. 1925., kolikor ne dosega višine 500 dinarjev, je plačati v celotnem iznosu do dne 31. januarja 1925., ako pa taksa presega 500 Din, je plačati v *istem roku* prvi četrletni obrok za l. 1925. Kdor ne plača te takse v določenem roku, plača poleg redne takse 8% zaudene obresti in kot kazens še dvakratni znesek nepoložene takse.

d) *Točarinsko takso* (za pravico, da se točijo pijače) za prvo polletje 1925. je plačati do 31. januarja 1925. Zakasnitve plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

e) *Točarinsko takso* (za pravico, da se točijo pijače) za prvo polletje 1925. je plačati do 31. januarja 1925. Zakasnitve plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

f) *Tako za vozila* (avtomobile, fiakerske in polfiakerske vozove) je plačati v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja, v drugih krajinah pa do meseca januarja 1925., sicer se zamudniku naloži kazens v izmeri trikratne redne takse.

Davek na poslovni promet od prodaje vžigalic in cigaretnega papirja.

Na inicijativo Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je finančna delegacija v Ljubljani naslovila na vso davčno oblastva v Sloveniji nastopni odlok:

Po čl. 8. toč. zak. o davku na poslovni promet oziroma po pravilniku k temu zakonu je promet vseh predmetov drž. monopolov davka prost, ker ti predmeti niso realne, nego fiktivne ali z državno davčino povečane vrednosti ter so večinoma izraz državnih davčin v kakršnikoli obliki ter imajo

že v napajej uradno določeno prodajno ceno.

Delegacija je biла opozorjena, da poniekod davčna oblastva obdačujejo tudi premet z nekaterimi monopolskimi predmeti, kakor vžigalicami in cigaretarnim papirjem, češ da je prodaja prepričena proti konkurenči.

Po razglasu oblastne monopoliske uprave v Ljubljani z dne 22. maja 1923, št. 37/3-1923 (Ur. I. št. 51. ex 1923) in tudi po novejših cenovnikih je samo prodaja v razglasu pod III. navedenega luksuznega cigaretnegata papirja (n. pr. Abadie, Club, Golub it. t. d.) prepričena proti konkurenči. Cena tem vrstam cigaretnegata papirja ni uradno določena; nanje se pobira samo monopoliska taksa pri izvozu iz tovarne določenega podjetnika.

Ta promet torej brezvomno podlega durku. Monopolizirani cigaretni papir, katerega proizvodnjo in prodajo si je pridržala Uprava monopolov same, pa se prodaja samo po pooblaščenih prodajalcih (trafikantih), po uradno določeni ceni (prodajalcu dobitajo le 5%-no provizijo).

Prekoračenje cen je prepovedano in kaznjivo.

Ta promet ni obdačiti.

Vžigalice so v Sloveniji nepopolni monopol, dočim so v Srbiji popolni monopol. Monopoliska taksa se pobira v domačih tovarnah slično kakor pri luksuznem papirju.

Prodajna cena je biła pred uveljavljanjem cenovnika z dne 19. maja 1924. Pov. br. 24 predmet proste konkurence, s tem cenovnikom pa je monopoliska uprava predpisala za celo kraljevino enotno obvezno ceno, katere prekoračenje je prepovedano in kaznjivo.

Promet je do uveljavljenja tega cenika davku zavezan, potem pa davka prost.

H M E L J.

XLVI poročilo Hmeljskega društva v Žalcu.

Zatec, Č. 8. k., dne 24. decembra 1924. Danes se plačuje za Ia od 3850 do 3900, za IIa od 3800—3850, za IIIa od 3750—3800 č. K za 50 kg. Zaloge se zelo skrčujejo in tržni položaj je zelo krepak. Ker še ni kritja za mesec januar potrebnih množin, je upati še boljših cen. Vse čaka na 4000 č. K.

Sarez hmelj. društva.

Oglejte si

Remington model 12

pri FRANC BAR, LJUBLJANA

Cankarjevo nabrežje 5.

V DRŽ. VINARSKO IN SADJARSKO SOLO V MARIBORU se sprejmejo 1. marca 1925 praktikanti (vajenci). Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti obiskujejo jezikovni in računski pouk, drugače delajo z drugimi učencem zavoda praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Zato dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1925/26, kot redni učenci; v slučaju ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podeletvi brezplačnih mest v zavodu in so ob zadovoljivem napredovanju oprščeni sprejemnega izpitja. To je najboljša pripravljalnica za resne kmetske mladeniče z nezadostno predizobražbo za vstop v I. letnik prihodnjega šolskega leta; bivši praktikanti so potem navadno najboljši redni učenci. Lastnorocene, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek 25 dinarjev) za sprejem praktikantov je pošiljati direkciji drž. vinarske in sadarske šole v Mariboru takoj ali najkasneje do 25. januarja 1925 s sledečimi prilogami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo in 4. spričevalo o hravnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismeno. Vsi drugi pogoji za sprejem so razvidni iz tiskanega prospektka (uredbe s programom), katera tiskovina se pošlje zanimancem proti plačilu 5 dinarjev v gotovini. Nje nabava se priporoča.

GRADBA SKLADIŠČA NA SUŠAKU. Direkcija državnih železnic v Zagrebu namerava zgraditi na Sušaku 2 skladišča za blago privatnih interesentov. Skladišča se imajo zgraditi iz armiranega betona s pritličjem, I. in II. nadstropjem in kletjo. Gradbeni stroški bi znašali približno za kvadratni meter površine nadstropja ali kleti 900—1200 Din, a celokupni gradbeni stroški bi narasli na 10,000,000 Din. Navedena magacina bi služila izključno za potrebe trgovskih in industrijskih krogov v državi, z izjemo nekaterih manjših prostorov v pritličju, ki bi bili na razpolago železniškim službenim organom, odnosno organom pomorske oblasti. Železniška uprava bi bila voljna dati interesentom potrebne prostore na razpolago brezplačno do gotovega roka, ki bi se določil, upoštevajoč amortizacijo gradbenih stroškov na podlagi dosedaj veljavnih pristojbin za zaprtia skladisča. Vse gradbene stroške bi morali nositi interesenti. Interesenti, ki se za načrt zanimajo, so naprošeni, da se takoj zglasijo pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

PRAŠKI VELESEJM. V Pragi se bo vršil spomladanski velesejem od 22. do 29. marca 1925. Da so praški velesejni zelo priljubljeni in da imajo veliko pravljčno silo, priča dejstvo, da prirejajo tudi inozemske vlade in javne korporacije na praških velesejnih lastne razstave. Dosedaj so se udeležile omenjene velesejne razstave. Razstava je bila udeležila 1000 kubičnih metrov, na kateri je bilo zastopanih nad 300 francoskih tvrdk. — Brez dvoma bi bilo v veliko korist slovenskega gospodarstva, ako bi se tudi naši krogi udeleževali praškega velesejma kot razstavljalci.

RAZSTAVA ZA INDUSTRIJO KOŽ V MILANU. Dne 22. januarja 1925 se otvoril v Milanu prva razstava za industrijo kož. Razstava bo imela posebne sekcije, kakor: kože za vse stroke industrije, kože za vse vrste čevljev in za drugo obutev, kože za potniške torbe, za predmete za potovanje, za sedlarje in za vse vrste parsov; kože za stroje in orodje za industrije itd. Istočasno se bo vršil Kongres trgovcev s surovo in predelano kožo, Narodni kongres industrijalcev obutvi in Narodni kongres prodajalcev obutvi.

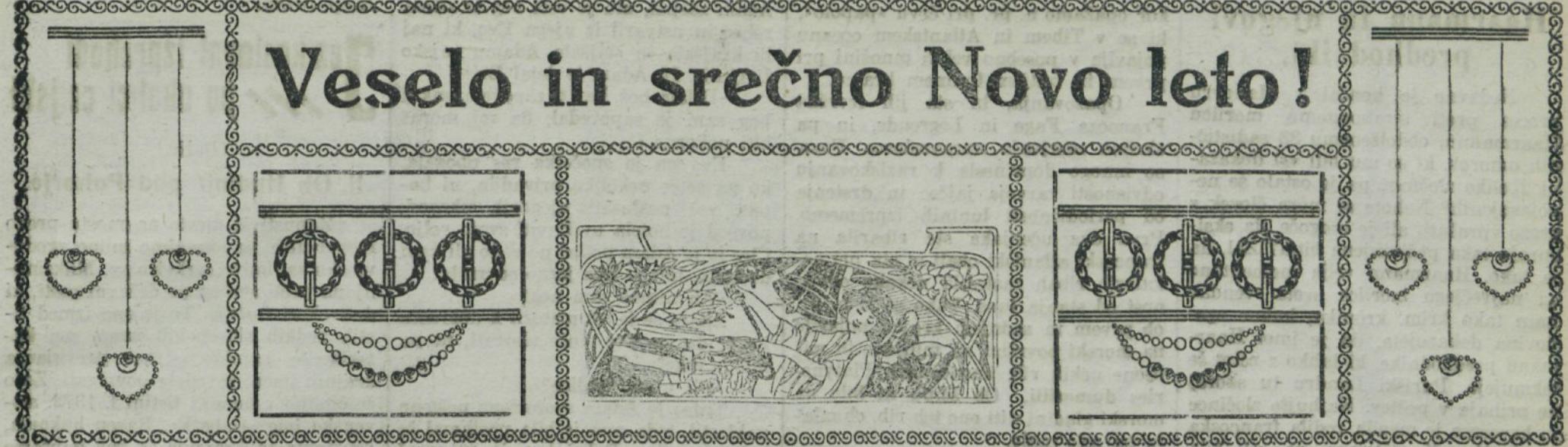
STRIHIN
krystal ter brucina prost je
svetle dospel. SANITAS, Celje 99.

To in ono.

PESNIŠKO DELO V GROBU. Nedavno je umrl sloveči sicilski pesnik Sebastiano Satta. Počitili so ga v grobni, kjer je že ležala krsta njegove hčerke, ki je umrla 1. 1917. v otroški starosti. Pesnikovi prijatelji so namernavali položiti obe krsti v lepši grob in so tudi hčerki nabavili novo rakev, ker je bila prva že napol streljena. Pri prenosu so opazili, da je bil okoli dekličnega strohnelega telesa ovit skrbno zaprt zvezek iz finega in trpežnega papirja. Ko so ga odprli, so našli v njem obsočno pesniško zbirkovo, ki jo je pokojni pesnik pripravil samo za grob svoje hčerke. Sodijo, da so to najlepši njegovi verzi, ki bi za večno izginili v zemlji, za katero so tudi bili napisani, če jih ne bi rešila prijateljska pozornost napram mrtvemu pesniku in njegovi hčeri. Poznavalci angleške poezije se bodo ob tej priliki spomnili na podobno dogodbo znanega pesnika D. G. Rosettija, ki je počil zvezek lepih in globokih pesmi v grob svoje ljubice. Ko so čez nekaj let odprli ob pesnikovi navzočnosti njeno rakev, je Rosetti opazil, da v njegovi pesmi še vedno živi ljubičina lepota, dočim so od njenega krasnega bitja ostali žalostni, strahotni ostanki.

DARUJTE KNJIGE ZA KOROŠKO MLADINO! SKRINJICA ZA NABIRANJE JE PRED CELJSKIM KOLODVOROM.

Veselo in srečno Novo leto!

1925.

Počasi, trdo je v stolpu odbilo...
Iz duš tavajočih se je izvilo
težko trpljenje... in šlo je
kakor oddih po svetu
starem letu
v slovo.

V tistem hipu je oživilo
v srcih človeških je zapelo
življenje... in je po novi poti
zavriskalo novim nadam nasproti.

Vsaka misel je pričakovanje,
bogati so naši upi in sanje
in vsi pogledi so v tebe oprti:
o mlado leto —
v misteriju svetonočne pesmi
spočeto,

kakšni so tvoji tajni načrti?!

Andersen:

Dvanajst potnikov.

(Novoletna resnična pravljica.)

Mraz je bil, hud leden mraz. Na jasnem nebu so gorele zvezde, še sapača se ni ganila. Zazveneli so kozarci in zapeli... »Bum!... topovi na Miklavškem hribu so naznanili novo leto. Bilo je Silvestrovo in ravno je odbila ura dvanajst.

Tra-ra, tra-ra se oglasi poštni rog; star, velik poštni voz obstoji pred mestnimi vrati, na njem sedi 12 oseb, ravno 12 in vsi prostori so polni.

»Živijo, živijo!...« se glasi po hrišah, razkošno razsvetljenih, saj praznujejo danes po njih ljudje Silvestrov večer in ravno v tem hipu dvigajo čaše, da napijejo na srečno božičnost. »Zdravja in zadovoljstva v novem letu, kličejo drug drugemu, in sreče, ljubo ženko, toplo ognjišče in vrečo denarja ter konec skrbi...!« Tako si nazdravljajo in želijo in tekajo kozarci, pred mestnimi vrati pa stoji poštni voz s tujimi gosti, z dvanajstimi potniki neznanci.

S potnimi listi so oskrbljeni in opremljeni z bogato prtljago. Še darovali so v zabojih za-te in zame in za vse ljudi v našem mestu. Kdo ste, tujci, neznanci, kaj hočete in kaj nam prispešate?

»Dobro jutro!« pozdravljajo vojaka na straži in »dobro jutro!« jim ta odgovarja; pa je tudi prav tako, saj je že odbilo dvanajst.

Pa jih ustavi pred mestno hišo stražnik: »Ime, gospoda, in vaš poklic?!« — »Jaz sem, no, jaz sem jaz«, odgovarja prvi, ko stopa iz voza. Orjak je, zavit od pet do glave v medvedje kože in s toplimi s krznom podšitimi škornji na nogah. »Mož sem, v kakršnega upa nešteto zemljanov; pridi jutri k meni, pa dobiš še ti novoletno nagrado, saj razmetavam z zlatom in s srebrom in z drugimi darili. Priremam plese, 31 plesov po vrsti, več noči mi ni na razpolago. Moje ladje so mi zamrznele na odprttem jezeru, a v moji pisarni je udobno, gorko in svetlo... Veletržec sem, pravijo mi Januar. Račune nosim v žepu, same račune!...«

Za njim je izstopil drugi. Že na obrazu se mu je čitalo, da je rojen škijvec. In res: bil je kolovodja različnih zabav in neumnosti, aranžer pred-

pustnih veselic in maškarad. Vsa njegova prtljaga je bila velika sreča, o kateri je — smeje se — govoril: »Na pustni dan jo stresem v našo sredino, da se bomo vsi iz srca nasmejali. Zabavati, razvedriti vas hočem, vas in sebe, saj mi je od cele naše rodbine odmerjeno najkrajše življenje. Komaj osemindvajset jih dočakam; včasih mi dovolijo še enega po vrhu, a to ni nič več! Živijooo!«

Pst! Ne kalite nočnega miru, gospod! ga opozarja stražnik. Razposajenec pa se zasneje. »To si pač jaz lahko privoščim, saj sem princ Karneval in potujem pod izposojenim imenom Februar.«

Vrsta je bila na tretjem. »Bog se usmili te suhe južine«, si je mislil stražnik, a izrekel tega ni, kajti gospod je držal glavo silno pokonci. »Pomislite, sorodnik sem 40 vitezov in razen tega najboljši vremenski prorok, je dejal, a drugi so pristavili: »Mastna služba to ni, zato pa tudi nasvetuje nam vsem sveti post!« — No, bi je pa vendar fin gospod in v gumbnici je nosil šopek dehtecih vijolic.

»Marc, spravi se!« je zaklical četrti in je pri tem zelo ljubezni sunil svojega prednika, »hitro, prijatelj, na stražnico! Grog nam pripravljajo, ali ne vonjaš?!« — Pa seveda ni bilo res, le po prvega aprila je hotel poslati navihanec umerjenega gospoda »suhomigca«. Predstavil se mladenič ni, a s svojim živahnim, veselim nastopom si je v trenutku vsakega osvojil. Vkljub vsej svoji prirojeni podjetnosti ni nikdar dosti opravil, a v srcu je nosil veliko spoštovanje in ljubezen do pravnikov, ki jih je slovesno praznoval.

Moje geslo je: dež za solncem morabit, se je hvalil sam, »a največje veselje imam s preoblačenjem. Sabo nosim prekrasne letne haljine, a neumen bi bil, ko bi se z njimi postavljal. No, ugajal pa bi vam vendar rad, zato sem obul svilene nogavice in nove opanke. Kaj zato, če si obenem grejem roke v kožušku?!«

Za tem čudakom je stopila mlada dama iz voza. »Gospodična Maj« je zagostolela, stražnik pa jo je ves začuden pogledal. Bila je namreč v lahnem, prozornem odelu, na nogah pa je imela — galoshe. Njeno sveže, zeleno krilce je bilo svileno, v lase si je vplela pomladanskih anemon, obenem pa je vonjala tako opojno po šmarnicah in

po dišeči perli, da je stražnik morał kihnit. »Bog pomagaj, prijatelj,« je zaželeta prijazno z nežnim glaskom. Saj pa je baje tudi bila najbolja pevka pod božjim solncem; ne takšna, ki prepevajo po koncertih in v operah, bila je pevka majke narave. V njenih gajih in na poljani je prepevala sebi v zabavo in Bogu — Stvarniku v čast.

V nočni omari je imela vedno Župančičeve poezije, ki so kakor šmarnice in dišeča perla.

»Gospa prihaja, naša lepa, ljuba gospa«, je klicačo vse vprek, in res je prišla: sveža, vsa nežna in mlada, zmagovita in krasna. Kakor rojena je bila za gostiteljico, ki priredi vsoko leto na najdaljši dan razkošno pirovanje. Na najdaljši dan, ko je časa dovolj za vse te dobre! Imela je seveda sredstev, da bi si najela lastno kočijo, a hotela je pokazati, kako je priprosta in skromna, zato je prišla namenoma z drugimi na poštnem vozcu. Sama seveda ni potovala, spremiljajo jo je njen mlajši brat Julij, debelušen gospod v letni, športni obleki. Prtljage ni imel s seboj, kdo bi jo tudi vlačil, kadar prisne vročina! Nosi je samo plavalne hlače in to ni skoraj nič.

Gospa Augustova, ki se je komaj skobacala na tla, se je predstavila kot trgovka s sadjem na veliko in malo ter posestnica bogatih ribnikov. Bila je debela in vročekrvna ter je jako cennila vrček hladnega piva. Večkrat je citirala iz svetega pisma: »In kruh svoj bož jedel v potu svojega obrazca« — in pristavila je vsikdar: »prej pa še lahko praznjuješ gozdni piknik in v jeseni tudi kakšno zabavo!« Ona je bila mati.

Za njo se je elegantno priklonil eleganten gospod, slikar po poklicu, res mojster barv, kar bi lahko pričali naši gozdovi. Listje na dreju je pod njegovim čopičem spremeno svoje barvo, da so postali lesovi pestri, razkošni v vseh nijansah rumeno-rdečerjavih. — Vse umetnikovo premoženje je bil pisani lonec z barvami in vsa njegova prtljaga.

Gospod grajsčak, ki je sledil slikarju, je mislil le na svoje posestvo, na setev in žetev in na spravljanje pridelkov, le za zabavo tu in tam tudi na lov. Rad je hedral v lovski oblike s puško na rami in s torbico, v kateri pa je nosil mesto streliva — debele orehe. Velik lovski pes ga je spremiljalo po vseh nje-

govih potih, pa mu je bil obenem čuvaj ogromne prtljage. V vsaki grajsčakovi besedi je bila edina misel njegova: gospodarstvo.

No, veliko ga sploh ni bilo mogoče razumeti, ker je za njim prikašljal in prihrepal njegov naslednik November. Bil je pohlajen, da bi za svoj nahod potreboval bolj hodne rjuhe kakor žepni robček in vendar bi naj pomagal služkinjam v drvarnici. Pa je tudi upal, da se pri žaganju in cepanju drv pošteno spoti in prežene prehlad, kakor ga je že neštetokrat, saj je bil poklicen drvar. Po dolgih večerih je navadno pripravljal drsalke, velike in male, saj je vedel, da bodo ljudje začeli kmalu povpraševati po njih.

Kot zadnja je stopila pred stražnika stara mamica in sivolasa. V eni roki je držala kotel z žerjavico, a jo je vkljub temu treseł mraz. Oči pa so ji žarele kot dve zvezdici v veselje je igralo v njih. Pokazala je lonček z malo jelko ter je pripovedovala: Gojila jo bom in negovala in čakala, da postane do svetega večera do stropa visoka in zablesti na njej nebroj lučic in zlatih orehov in drugih krasot. Moj kotel me greje bolje kot vaše lončene peči, pa sedem časih k njemu in začнем pripovedovati deci pravljice, da je vse tihi okoli mene. Deca namreč, a punčke na drevesu takrat ožive in mali angel na vrhu strese svoja srebrna krišča, zleti z drevesa in poljubi na čelo vse, ki so v sobi, pa tudi revčke, ki stojijo zunaj pred oknom, gledajo željno to prelest in pojejo hožično pesem o Betlehemu in o zvezdici nad hlevom...«

Dovolj, dovolj! Vsi se poznamo, sedaj lahko potujete dalje!« pravi stražnik, a iz sobe se oglasi kapetan: »Ne, počakajo naj, da jih spoznamo natančneje. Lepo posamezno, drug za drugim naj vstopajo. Potne liste obdržim jaz, za vsakega velja ravno en mesec. Ko ta rok poteče, ga vrnem v vaše roke, a pripišem na njem, kako je lastnik nam Čeljanom ugajal. Gospod Januar, kaj ne, vi ste prvi! Bodite tako prijazni in vstopite!«

In vstopil je.

Kadar pa zatone zopet leto dni v večnost, ti povem, kdo so ti potniki in kaj so prinesli tebi in meni in nam vsem. Danes še ne vem in mislim, da sami ne vedo, kajti čudni so časi, ki živimo v njih.

Haarmann in njegovi predhodniki.

Nedavno je končal v Hanovru proces proti strahovitemu morilcu Haarmannu, obdolženemu 83 sadističnih umorov, ki so mu bili vsi dokazani. Koliko zločinov pa je ostalo še ne-pojasnjene? Nekote se mora človek z grozo vprašati, ali je mogoče, da eksistira tako poživljena bitja? Žal, da je tako. Haarmann velja momentano za največjega morilca sveta, vendar nam tako krim. kronika, kakor zgodovina dokazujeta, da je imel Haarmann predhodnike, ki lahko z njim še tekmujejo. Pariški Landru tu skoraj ne prihaja v poštov. Najhujše zločince in krvese je menda rodila francoska revolucija. Z ničemur pa ni bila strašna pverznost bolje označena, kot z izreki vodečih revolucionarjev, pri katerih sta nenasitljiva krvoljost in grozen cinizem tekmovala med seboj.

Tako se je izrazil Calier v klubu Jakobincov v Lyonu: »Tristo izbranih glav nam ne uide. Zvezimo vse okrajne predstojnike, njih pisarje itd. v snope, jih položimo pod gilotino in si nato umijmo roke v njihovi krvi.« Po usmrtnitvi kralja se je izrazil isti krvoljenež: »Še petsto je glav, ki zaslужijo isto usodo, kakor tirant!«

Izreki Saint-Justa so slediči: »Narod se lahko dvigne in opomore samo iz gore trupel. Čemu polnite ječe, bolje je, da se polnijo pokopališča.« Najhujši morilec je bil Marat. Hrepel je samo po krvi. Umor v masah, to je bila po njegovem mnenju edina rešitev republike. V svojem glasalu je nasvetoval, naj se nečimurno pleme sovražnikov zatre do poslednjega potomca, in priporočal je usmrtilitev garde; ni zasluzenejšega dela, kot je smrtna kazna za vse »izdaljce«. Na njegov ukaz se je morilo in streljalo vsevprek. V decembri leta 1790. je znašalo število njegovih žrtev 20.000 glav; dve leti kasneje je njih število naraslo za še enkrat toliko in par tednov kasneje je bilo 270.000 glav, ki jih je zahteval. Prišlo je celo do tega, da je deputacija iz kraja Cette v skupščini izrekla svoje obžalovanje, da se ni po Maratovem ukazu obglavilo 300.000 oseb...

Napram Barbaroucu se je Marat izrazil: »Naj se mi da na razpolago 200 z bedali oboroženih Neapolitanov, ki bi nosili varnostno napravo na levem rokavu in prehodil bom vso Francijo ter izvedel revolucijo.« Da bi jim olajšal posel, je predlagal, da mora, vsak aristokrat nositi moder trak. Rojaliste je treba počakati na preži na koncih cest in jih nato umoriti. Če se nahaja med 100 umorjenimi 10 patrijotov, to ne škoduje! V ostalem je najbolj varno, da se usmerti vsakogar, ki ima nož, službenika, nosi svileno obleko ali prihaja iz gledališča.

Povprečno isto število kot Marat, je zahteval Vadier, ki je zastopal mnenje, da je treba »družbo« obglaviti, da bo pognala nove korenine. Treba je »samo« tristo glav odsekati. Drugi teroristi so še prekašali Maratove zahteve, ne morda iz dobičkažljnosti, temveč iz same naštade do ubijanja in vsled svoje nedosegljive fantazije. Tako je monsieur Antonele zastopal mnenje, da morajo vsi Francozi imeti enako premoženje in če se to ne da doseči, mora tretjina prebivalstva izginiti s površja Francije. Fanatični morilec Jean-Bon Sajnt André je zahteval, da se reducira število prebivalstva Francije na polovico. To idejo so mu komaj izhili iz glave. Collot de Terbois pa je smatral, da »politično izhlapevanje« Francije ne sme prenehati preje, dokler 12 do 15 milijonov Francozov ne bo iztrebljenih!

Odvisnost rasti in plojenja od luninih izprenemb

Že ljudski pregovor pravi, da buče najhitreje rastejo ob polni luni. V pokrajinih ob Sredozemskem morju pa živi že od starega veka vera, da imajo nekatere školjke, raki in morski ježi največjo težo ob času polne lune. Jasno je seveda pri tem, da ne vpliva luna na periodično porast mišičevja in mesa, marveč kvečjemu le na ritmični razvoj spojnih produktov, ka-

kor opažamo n. pr. pri črvu »papolo«, ki se v Tihem in Atlantskem oceanu pojavlja v posebno veliki množini pri prvem in tretjem luninem kraju.

Opozovanja, kti sta jih izvršila Franca Fage in Legrende, in pa skrbna merjenja naravoslovca Foxa so mnogo doprineela k raziskovanju odvisnosti razvoja jajčec in drstenja od periodičnosti luninih izprenemb. Prva dva učenjaka sta ribarila na francoski atlantski obali in sta pri nekaterih ribah zasledila nekako odvisnost od stanja lune. Tako se je n. pr. ob prvem in zadnjem kraju pojavilo na morski površini na milijone in milijone nekih rib, imenovanih Platyneries dumerili. Ob ščipu ni bilo na morski gladini niti ene teh rib, ob mlađu pa zelo malo.

Fox je dognal odvisnost od luninih izprenemb pri morskem ježu Centrehinus setosus, klj ga je mnogo zlasti v bližju Sueza. Dognal je, da so i moške i ženske ribe polne zrelih spolnih produktov vedno le neposredno pred ščipom. Drstenje pa se vrši pri polni luni. Dozdaj se še ni posrečilo spraviti ta pojav v zvezo z zunanjimi vzroki. Gotovo je le, da ne pride v poštov niti temperatura morja, niti kuhinjska in tudi ne jakost luninega svita.

Zakaj imajo moški brke, ženske pa ne?

Ko je bog ustvaril najprej svet, potem pa prvega človeka Adama, si prvi človek še ni dobro ogledal božjega stvarstva, ko mu je že postal dolgčas na zemlji. Stopil je pred svojega stvarnika ter ga ponižno prosil, naj mu ustvari še enega človeka. In ko je

Adam zaspal, mu je vzel bog iz telesa rebro in ustvaril iz njega Eva, ki naj bi krajšala in slajšala Adamu rajske življenje. In Adam je dejal Evi:

»Delala boš, kar ti zapovem, zakaj bog sam je zapovedal, da mi moras biti pokorna.«

Eva ga je spočetka res ubogala, ko pa se je nekoliko privadila, ni hotela več poslušati njegovih ukazov; povsod je hotela uveljaviti svojo voljo. Čim jo je Adam poslal po vodo ali kam drugam, mu je Eva jezno odvrnila:

»Ali nimaš sam nog?«

Adam se je šel pritožit k dobremu bogu, da ga Eva noče ubogati, ta pa mu je reklo:

»Ali nimaš palice?«

Tedaj je Adam svojo ženo pošteno naklestil, toda ona je bila posihmal še bolj trmasta. Dobri bog je opazoval delo svojih rok, ki že v raju ni harmoniralo. Stopil je nekoč k Adamu, rekoč:

»Čakaj, pomagam ti iz zadrege. Pljunil je na prste, prikel s temi prsti Adama za zgornjo ustnico in spregovoril:

»Sedaj ti zrasto pod nosom prav tak tasi, kakršne imas na glavi. In če ponižas s temi lasmi, se te bo Eva bala in te bo ubogala.«

Adamu so reš zrastle brke in Eva se ga je strašno bala. Šla je brez ugovora, kamor jo je poslal. Pozneje se ji je začela zdati ta stvar sumljiva in ker je bila vladeteljna, kakor vsaka ženska, je šla nekoč k dobremu bogu ter ga prosila, naj naredi tako, da bi rastle tudi pod njenim nosom brke. Toda dobri bog jo je spodil. In tako je ostalo vse do današnjega dne, da ima moški brke, ženska pa ne, in zato mora ženska moškega ubogati.

Josip Brinar:

Jezikoslovni izprehodi /// po okolici cejski

(Dalje.)

II. Ob Hudinji pod Pohorje.

Zapustivši mesto na mostu preko Koprivnice, se napotimo mimo zgodovinsko zanimive cerkvice sv. Maksimilijana proti severu po državni cesti, ki drži skozi Gabrje. To je eno izmed tistih redkih slovenskih imen, pri katerih se nemška strast prevajanja krajnih imen ni vedela pomagati. Zato že čitamo v nemški listini I. 1372. slovensko ime »Gaberk«. Razen bukovja, hrastovja in krezovja je baš gabrovje dalo izredno mnogokrat podlago za tvoritev krajevnih imen. V okolici Gradea, kjer so nekdaj bivali Slovenci, se še dandanes nahaja ime »Gabiachy«, t. j. (v) Gabrijah. (Ta oblika je slov. mestnik, ne pa morebiti stavljenka z nemško besedo »Ach« = potok.)

Potujoc dalje proti severu, pride mo v Spodnjo in Zgornjo Hudinjo. Obe vasici sta očvidno dobili ime po reki Hudinji. Koren imenu nam je iskati v besedi »hud«, kakor ga vidimo tudi v drugih zemljepisnih imenih, kakor razni Hudi grabni, Hudi klanči, Huda jama (pri Laškem), Huda luknja (pri Velenju), Hudinka (potok, ki priteka iz Oljke v Ložnico). Tudi naša Hudinja, ki priteka izpod Pohorja, povzroča ols naliniv kot neugnani »hud«-urnik hude poplave in upoštevanja. Ob koncu soteske pri prvih hišah v Vitanju, je še zarisan znamenje, do kod je nekoč segala povodenj, ki jo je povzročila razbesneta Hudinja. V zgodovinskih virih najdemo ime reke pravtno napisano (leta 1025.) kot »Chodinia«; še v poznejši dobi naletimo na nemško ime »Kötting«. Nad izvirom Hudinje, na pobocju Pohorja, je bila že okoli leta 1560. kmetija gruntarja Kotnika (»im Winkl«); mogli bi torej tudi domnevati, da se je Hudinja imenovala »Kotinja«, pritekajoča iz »Kota« (severno od Vitanja). — Ti sment, tudi razлага Hudinje je »huda!« Ker pa ima koren »hud« v raznih krajnih imenih dosti več sorodstva. Lakor pa zapuščeni »kot« (če slovenski »hudič« je v žlahi z našo reko), zato dajmo rajši Hudinji domovinsko pravico, saj menda ne bo de zato pohorski Kotniki na nas — hudi!

V Smarjeti (Sv. Marjeti) se ne bomo ustavljal — saj krajevna imena, posneta po svetnikih, so navadno že na prvi pogled razumljiva — in tudi po Trnovljah se ne bomo obirali, da si ob »trnju« ne raztrgamo suknje. Mudi se nam v Ljubečno, ki je še v gosto meglo zavita in zategadelj raziskovalcem ni posebno »ljuba«, dasi je menda ime vzkliko iz korena »ljub«. Isto Koreniko vidimo tudi v imenih Ljubljana, Ljubno, Ljubija (pri Mozirju), Ljubnica (pri Vitanju) i. dr. — In tudi v Ljubezni jo najdemo! de domušni prijatelji. — Zato nam je pa tudi »ljubezen« tako tajanstvena kakor razлага imena »Ljubečna«. — Govoreč o Ljubljani, pravi odlični strokovnjak: »Koren »lub« so Slovenci prevzeli najbrž od prebivalcev, ki so pred njihovim prihodom v teh krajih stanovali.« *) Tej trditvi sicer ne bomo tigovali, toda vzlid temu se mi zdi prav, ako poizkusimo najti vsaj sled, ki bi utegnila voditi do razlage korena »ljub«. Ako pretaknemo zgodovinske vire, najdemo za ime Ljubečna (leta 1436.) an der Livbiczen, pozneje (1480.) Lubicz in nato (1500.) zoper Libitschen. Ta imena kažejo, da se je prvoten koren poleg »lub« glasil tudi »lib«, kar nas opozarja na skupino imen: Libna (pri Vidmu), Liboje (pri Petrovčah), Libanja (pri Ormožu) in navsezadnje tudi Iljana (v narečju »ljubljanskih srajc«). Ako pa vsa ta imena postavimo na realno preizkušnjo, hoteč izlediti kako skupno značilnost teh krajev, se nam pokaže, da je povsod obilo vlage, bodisi močvirja ali večje tekoče vode. Spominjam se, da so neki jezikoslovci »dognali« o nemškem »Berlinu«, češ, to je mesto

stalo niladeničeve ime slavno, je reklo prijatelj generalu: »Požuri se, priznati ga za svojega, sicer se ti utegne zgoditi, da te on ne bo priznaval za očeta.«

* * *

Zupnik z dežele, znani dobrčina, je pripovedoval nekoč v krogu svojih znancev: »Vsaka naša nova kuharica govoriti spočetka: kokši gospoda župnika. Če nekaj tednov pravi: naše kokši, potem pa takoj: moje kokši.«

* * *

Voltaire se je izprehajal nekoč s svojim prijateljem, ko je prišel mimo duhovnik z najsvetejšim. Voltaire se je odkril. Prijatelj pa je začudeno pogledal, češ, kaj si se že pobotal z bogom? »Pozdravljava se, sicer pa ne občujeva«, je odgovoril filozof.

* * *

Dama, srednjih let, toda zelo lepa, se je naslajala pri pogledu na svojo lepoto pred zrcalom in vprašala svojo hčerko: »Kaj bi dala dušica, da bi imela mojo lepoto?« — »To, kar bi dala ti, mama, če bi imela moja lepa,« je odgovorila hčerka.

* * *

Neka dvorna dama je šla k spovedi. Duhovnik jo je izprševal temeljito o njenih grehih. Ko mu je povedala vse in olajšala svojo vest, je bil mož tako netakten, da se je zanimal za njeni ime. »Moje ime, duhovni oče, ni greh,« je odgovorila dama.

* * *

Fancosse anekdoti.

Princ Jerome si je domišljeval, da teče po njegovih žilah več krvi, Napoleon I., nego po žilah Napoleona III., ki mu v duši ni mogel oprostiti, da je postal cesar, dokler Jerome ni bil nič. Bil je strašno ponosen na to, da je podoben velikemu cesarju in domišljeval si je, da mora vsak mimočiči prvi pogled spoznati to sorodstvo. Sicer pa ni imel pri sebi nikoli drugega denarja, niti srebrnik z Napoleonovo podobo. Nekega dne ga je nagovorila na povratku z izprehoda prostitutka, ki mu je prijazno prikazala z glavo, naj jo spremi. Princ je bil zelo ogorčen, da ga je nagovorila kot navadnega moščana, ni mu šlo v glavo, da niso njene oči takoj zasledile v njem sorodstva z Napoleonom I. Ko sta stopila pod svetiljko, je potegnil iz žepa srebrnik ter ji pokazal Napoleonovo sliko, misleč, da jo s tem onozori na svoj znameniti rod. Ali kakor bi trenil, se vsuje nanj ploha najgrših psov, ker je dama menila, da ji ponuja za njeni prijaznost samo berško nagrado 5 frankov. Ubogi princ je vlekal, kakor bi odnesel iz te kočljive situacije pete.

General Aleksander de Girardin je finel nezakonskega sina, slavnega publicista E. de Girardina. Ko je po-

*) Ramovš, Slov. gramatika, 62.

ob močvirju (ob Sprevi), ki so ga Lužički Srbi imenovali »per Lin«, a »lin« pomeni v tamošnji srbskini »močvirje«. Po metatezi bi torej imeli tudi v imenu »Berlin« (li = il) okrnjeno obliko našega korena »lib« (ozir. lub). — Prijatelji, prebogat na domislicah, nas še prekosí, češ, tudi rastlinsko »lubje« spada le-sém, zakaj tudi pod lubom je obilo vlage, kadar je dreve meževno. Na to opozlo pot sicer ne bomo sledili, a dobili smo vsaj precej verjetno sled, po kateri bi mogli razločiti našo zamočvirjeno »Ljubečno«. Na drugo sled, ki bi nas privedla na staroslovenski »l'b« (= grič), pa se vsaj pri naši Ljubečni ne bomo dali speljati:

Vrnivši se k Hudinji, pridemo v Škofova vas. To ime bo vsakdo na prvi pogled razločil tako, kakor n. pr. Škofovo Loko, meneč, da so bili naselnički te vasi podložni škofovom graščakom. Vendar se mi zdi, da še ni nihče neoprečno dokazal, da bi bila ta vas kdaj v posesti katerihkoli škofov. Razen tega nas tudi urbarji privedejo na domnevo, da se je ime Škofova vas izcimilo iz osebnega imena prvotnega naselnika, ki se je pisal »Pišel« ali »Pišolf« ali kako slično. V listinah najdemo namreč zabeležena imena: Bischolfdorf (l. 1457.), Pischelsdorf (1474.) in Bischalsdorf, a nikjer ne nahajamo dolocilne besede »Bischof«, kakor vidimo to pri imenih drugih krajev, ki so bili škofov podložni. V nemških grajskih pisarnah so prvotni »Pischelsdorf« prekrstili v »Bischof-dorf« in tudi Slovenci so v poznejši dobi začeli pisati dobesedno provedbo »Škofova vas«, namesto da bi ostali pri starem imenu »Pišel«, ki se je kot osebni priimek ohranil še do današnjih dni.

Na griču zahodno od Škofove vasi se je razprostrlo selo Prekorje. Čez to gričevje je naraven prehod iz Hudinjske doline v zeleno loke, razprostirajoče se sredi goščavja. Zategadelj so tudi naselbino ob prehodu čez gore imenovali »Pre-gorje«. Predlog »pre«-znači namreč v krajevnih imenih »prehode«, n. pr. Pre-dei, Pre-valje (kraj, kjer se cesta na klancu prevali).*) Samostalnik »gorje«, ki služi po izvršeni asimilaciji kot osnovna beseda v imenu »Prekorje«, pa kaj pogosto pomaga tvoriti krajevna imena, kakor Podgorje, Zagorje itd. — Sicer pa si ime Prekorje tudi lahko mislimo izpeljano iz »prekr« (= strm), kar bi značilo naselbino na strmem hribu.

Preden nadaljujemo pot ob Hudinji, se še razglejmo po bližnjih holmih in dolinkah proti zapadu!

Na zeleni loki, razprostirajoči se severno od Celja, vzremo razkropljeno selo Lokrovec. Naselnik, ki se je udomačil na tej obširni loki, je dobil priimek »Lokar«, a iz tega je po izpeljanem pridevniku nastalo ime »Lokrovec«. Ime zaznamuje pravzaprav zaselje, zadrugo »Lokarjev«. (Prleki bi taki vasi rekli »Lokrovei«.)

Smartno (Sv. Martin) severozahodno odtod nas mika le zaradi Rožne doline, nad katero se severovzhodno dviga gozdnati Rožni vrh. Iz korenike »rož« imamo obilo krajevnih imen: Rožnik in Rožna dolina (pri Ljubljani), Rožek in Podrožčica (na Koroni).

*) Morebiti spada le-sém tudi »Prebold« (pri St. Pavlu), kjer je prehod (prevaj) iz Savinjske doline v Trboveljsko kotlino. Nedvomno je, seve, da se je poznejši »bold« izpeljal iz nemškega »wald« (Prag-wald).

skem), Rožno (ob Savi, zač. Rajhenburga) i. dr. Vseobče se razlagajo ta imena iz »rože« (nem. Rosental itd.); nekateri razlagavci so zašli tudi na mokro »rosa«, menda pač zato, ker rastlinsko dotočnega kraja ni kazalo preveč »rož«. Pa je res tudi nekam neverjetno, da bi n. pr. puščobi, z gozdovi in grmovjem pokriti »Rožni vrh«, dobil svoje ime po »rožah«, ki jih nikjer ni (vsaj današnje dni ne več)! In tudi Rožne doline ne odlikuje oblica rož; pač pa je spomladi vse v cvetujo sadno dreve, ki ga je tod res obilo. Toda po cvetuji bi se morala imenovati »Cvetna dolina« ali kako slično (prim. Cvetkovci pri Ormožu). Ker smo torej nezaupni do »rož« kakor tudi do »rose«, poglejmo še drugam po prirodil S skupnim imenom »rožje« imenujejo vinogradniki »rozge« (mladike), ki jih porežejo s trsov. Ponekod pravijo tudi dračju (suhemu vejevu, grmovju) — »rožje«. In ta razлага (iz: »rožja«) bi dobro prestala realno preizkušnjo na našem zarastiem »Rožnem vrhu«, a najbrž tudi še na marsikateri drugi »roži«.

Povrnivši se k Hudinji, pridemo v Vojnik. Kdor bi hotel izvajati to krajevno ime iz korena »voj-« (t. j. vojnik = vojak), bi zašel kar precej v zato; zakaj opirati se ne bi mogel niti na zgodovinske vire niti na prirodne značilnosti. Takoj pa pridemo na pravo sled, ako upočetavamo glasoslovno pravilo o izpadu soglasnikov. Kakor pogosto opazujemo izpad soglasnika »v« (n. pr. hvoja — hoja; oblak — oblak, hvosta — hosta), prav tako se tudi mnogokrat obrusi »h« v začetku besede (n. pr. hvala — fala; hčem (hčem) — čem). Po le-takem obrušenju začetnega »h« je nastalo tudi ime »Vojnik« iz prvotnega »Hvojnike«, kar bi pomenilo kraj s hvjevjem (jelovjem) v bližini. Ta obrušeni »h« pa se je ohranil še v nemškem imenu »Hohenreut« (l. 1185. = Hoheneke; l. 1473. = Honhec); tudi ponemčeni tržani so nekoč izgovarjali to ime »Hojsiek«.

Severno od Vojnika je grad »Tabor« (ugoden tabor ob stočju potokov, ki tvorijo nekak otok) ter precej poleg ob Hudinji Višnja vas. Ker sta grad in vas v izraziti nižini, ne moremo misliti na »Višnjo vas« (t. j. višje stojeca vas), ampak razločiti moramo ime iz sadnega drevesa »višnja«. To razlogo potrjujejo urbarji, kjer je zapisano (l. 1376.) »Weyxeldorf«. (Prim. Viš-

nja gora = Weixelburg na Dol.)

Preden nadaljujemo pot ob Hudinji, poglejmo na sever pod Konjiško goro! Tu zadenemo na Frankoovo! tuje zvenec ime si razložimo iz osebnega imena »Francolo«, ki je bil nekoč lastnik tamošnje graščine. Poleg te tukaj imamo pa še ohranjeno domače ime vasi »Loka«. Pod visokimi pečinami gore »Stenice« (t. j. skalne stene) stojí še razvaline »Lindeka« (Landek). Ker imamo južno odtod še ohranjeno slovensko ime »Lipa« ter stoji tudi na severnem pobočju Stenice zaselje »Lipa«, nám je seveda tudi jasen postanek imena »Lindek« (Linde = lipa).

Vzhodno od Frankoovega na pobočju Konjiške gore so Črešnjice. Ker je tod prehod »črež« goro, so nekateri tolmačili ime iz »Črež-nice«; drugi so iskali koren v »čeren« (= pečina); a spriča nejasnosti listin (l. 1262. najdemo »Srenowize«, l. 1402. pa »Chersten«) ostanimo za zdaj še pri sladkih »črežnjah«.

Južno od Črešnjic naletimo na izredno zanimivo Lačno vas. Premožnih gruntarjev res ne dobimo v Lačni vasi, toda zdi se mi vendarle presmelo, da bi izvajali ime iz »lakote«. Oglejmo si ozemlje! Zaselje je raztrošeno po ostrom grebenu, ki se na sever strmo spušča v Rore (t. j. v jarke, grabne), na jug pa je zopet strmina v Male Dole, tako da čepijo koča kakor ob slemenju na strehi. V takih terenskih razmerah je vožnja pač zelo težka. Zategadelj so se prebivalci posluževali največ le »vlaka« t. j. sprednjega dela voza, s katerim se vlačijo hodi iz gredi, in po tej značilnosti opravila so naselbino imenovali »Vlačno vas«. Po obrušenju začetnega »v« je nastalo iz »Vlačna vas« sedanje ime »Lačna vas«.

Krenivši nazaj k Hudinji, dospemo v Novo cerkev, ki pa se je tekom stoletij močno postarala; saj najdemo že l. 1236. zapisano »noua ecclesia«. Proti zapadu ob potoku Dobrnici mirno Lemberg (nem. Leumburch, 1213.; Lengenburch, 1224.), dospemo v Dobrno. To ime ima za podlago slovenski »dob« (hrast) ali morebiti »dobra« (Hain). Ker je osnova besede slična pridevniku »dobr« (= gut), zato so menda Nemci grad »Dobrnica« imenovali »Guteneck«, in že listine iz 14. stoletja govorijo o nekem graščaku »Filipu Gutenkarju. Malo verjetna se

mi zdi obratna razloga, da bi namreč slovenska »Dobrna« izvirala iz nemškega osebnega imena »Guteneck«.

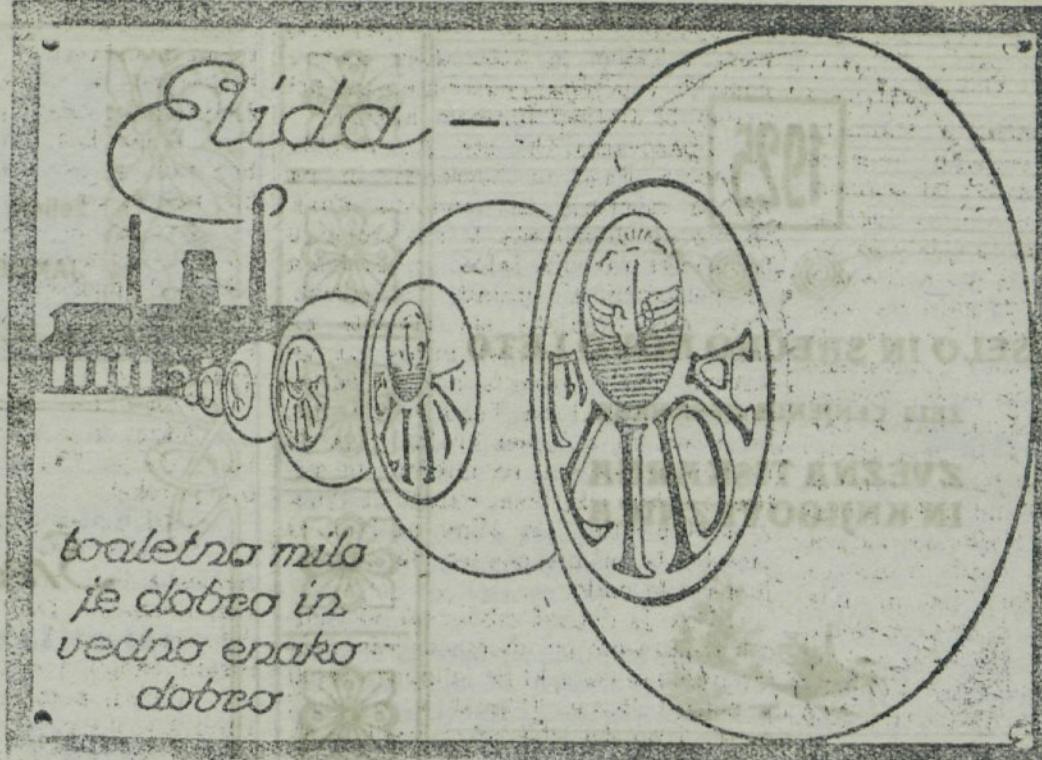
Ob Hudinji severno od Nove cerkve sta grad in vas Socka. Tu se začne divjeromantična soteska; po glasovni redukciji in asimilaciji (tes — ts — c) je nastalo ime »Socka«. (Prim. tudi Socko ob Pirešnici, sev. od Petrovč!)

Na severnem koncu soteske ob Hudinji je trg Vitanje z razvalinami svojih dveh gradov. Zgodovinski viri nam povedo, da so že v 12. stoletju (1155.) tu gospodarili vitezi »Witenstein«. Najlažje bi bila, seveda, razlaga imena »Vitanje« iz tega plemiškega priimka. Ali verjetnejše se mi zdi, da se je Vitanje imenovalo po cerkvici Sv. Vida (= Vitus), ki stoji severno od trga »v Hudinji«. Ker je ta cerkvica (sedaj podružnica) sezidana na kamenitem, pečenem svetu, so jo stari tržani še pred nedavnim časom imenovali »St. Veit am Sand«, a v prvi dobi so ji menda rekali »St. Veit am Stein«. Iz tega imena je nastalo nemški »Witenstein — Weitenstein«. Slovensko »Vitanje« pa ima za podlago ime »Vit« (Vid), po katerem se je naseljene imenovali »Vitan« (kakor n. pr. Petran, Celjan), a po neutrizaciji je nastalo krajno ime »Vitanje«.

Ob vzhodnem Pohorju, vzhodno od Vitanja, stoji vas Stranice v nekaki kotanji, kjer se je najbrž nekdaj razprostiralo jezerce. Ker je naselbina nekotliko »v stran« od glavne prometne »žile« (ceste), zato se je oprijelo ime »Stranice«. (Prim. pogosto ime »Stranje«, n. pr. pri Šmarju, pri Rim. Toplicah.)

Naselbino »za reko« (Dravinjo) so imenovali »Zareče«, a po izpadu glasnikov se je to ime spremenilo v današnje »Zreče«.

Ob imenu »Konjice« bi utegnil kdo misliti na »konja«, drugi zopet na »konec«, kakor res večkrat naletimo n. pr. na njive, travnike »v končeh«. Vendar bi bila vse to le ugibanja, ki jih ne moremo podpreti niti z realno preizkušnjo niti z zgodovinskimi viri. V listinah namreč najdemo še naslednja imena: »Cuonewitz« (1146), Gonuz (1173), Goniz (1185) in nekje celo »Guniwitz«. Iz prvega, najstarejšega imena »Cuonowitz« bi se dalo sklepati, da je bil prvotni posestnik (graščak) neki »Kuno«, in iz tega osebnega imena bi se dale izpeljati tudi naše »Konjice«. (Dalje prih.)

Okusno darilo

je vedno pa fumarija

Oglejte si
svetovne známke 2-1

Sanitas, Celje.

Srečno in veselo
NOVO LETO

1925

Josip Tomažič,
krojaški mojster,
Celje, Glavni trg št. 10.

Želi vsem ce jenim strankam,
kakor tudi vsem prijateljem
in znancem

1925

Veselo Novo leto

želi svojim cenjem strankam

Franc Krajnc, brivec

Prodaja velik, do g moški

kožuh

ves podstavljen z lisicjo kožo, posebno pri
avten za avtovo inje. Kje, pove upravnih tvo.

2-2

V brivnici Koštoma

strifere samo Dia 5-

Istotam brušenje britev, škarlj, gilett, nožev, kuhinjskega in raznega orodja.

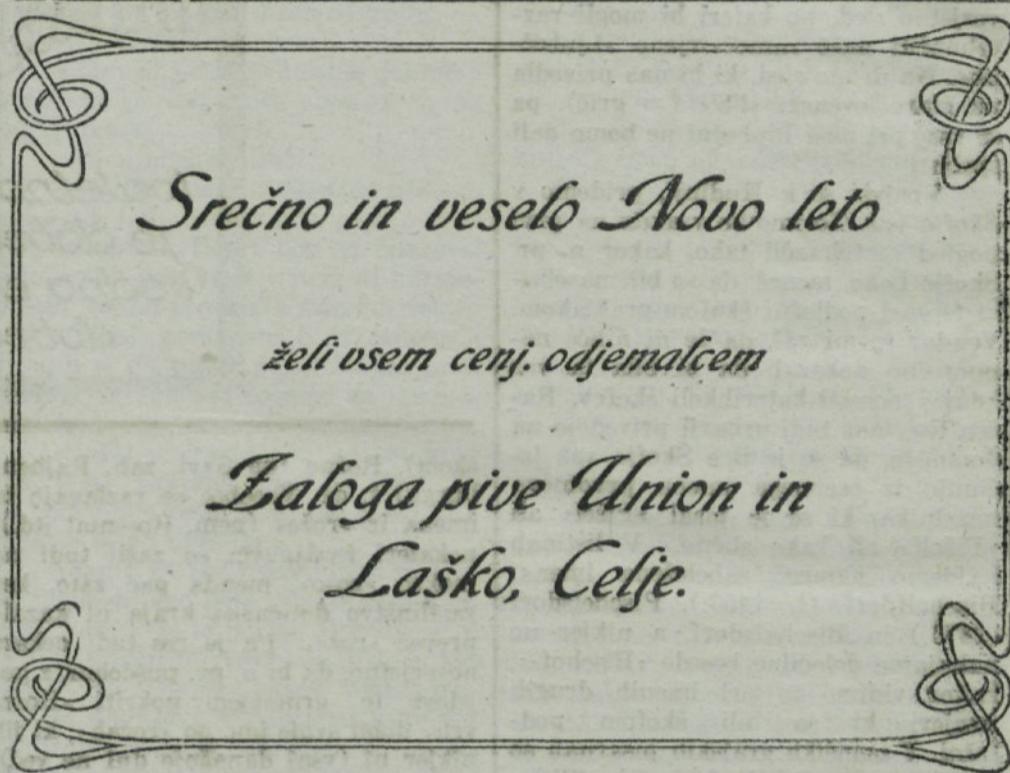
Srečno in veselo Novo leto
želi svojim cenj. strankam
Jernej Golčer, sodar, Žavodna.

Veselo in srečno Novo leto
želi svojim cenj. strankam
1925
Prav srečno Novo leto
vsem cenj. odjemalcem želi
IGNACIJ ŠIMENC, ščetar
Kralja Petra cesta.

Vsem svojim cenj. strankam želi
prav srečno Novo leto
MIHAEL ŠERBEC, krojač.

Veselo in srečno Novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
Josip Kos,
čevljarski mojster,
Ljubljanska cesta št. 10.

Veselo in srečno NOVO LETO
želim vsem svetim cenj. odjemalcem in strankam ter se
priporočam že za nadaljnje zaupanje in naklonjenost
Martin Orehovc,
brzarski mojster.
Gosposka ulica št. 14.

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem svojim cenj. strankam
Amand Pepernik, brivec, Prešernova ul.
VESELO NOVO LETO želi svojim cenjenim odjemalcem
ALOJZ KROFLIČ
MESAR

1925 **Srečno in veselo NOVO LETO** 1925
želi vsem svojim cenjenim strankam
Franjo Dolžan, kleparstvo in vodo-vodne inštalacije Celje.

Veselo in srečno Novo leto
želi
fotograf
Josip Pelikan,
Celje, Razlagova ulica.

**Za mladino je primerno darilo za
Novo leto fotografični aparat.**

Vse potrebčine za fotografinje: plošče, papirji, kemikalije, zdele, kadunjice, prožila, stojala, kovinasta in lesena, rubinaste svetiljke, lijaki, menzure, sušilna stojala, kopirne skobice, vinjet obrezovalna peresa, lepila, lazurne barve itd.

po zmernih cenah pri 2

SANITAS, Celje

Ugodno se proda:

Krasno posestvo pri Vojniku pri Celju ca. 20 orafov na zemljišča, 2 hiši, vel. gospod. poslopje z velikim mrtvimi in živimi inventarjem, je arondirano in leži ob glavni cesti. Cena Din 350.000.

Dobra gostilna in trgovina ter 6 oral zemljišča z inventarjem pri Planini za Din 150.000.

V krasni legi blizu mesta Slovenske Bistrike imamo lepo meblirano vilo z gospod. posl. ter 11 oral travnika in sadonosnike, ter 4 orale prima vinograda za Din 400.000 z živim in mrtvim inventarjem.

Krasna vila z razpoložljivim stanovanjem 5 sob itd., kopalnico, avtogašo, čez 4000 m² vrta za Din 500.000 polkomfort.

Lepa enonadstropna hiša z električno lučjo, vodovod, parketi, vrt in veliko prostro stanovanje v Celju za Din 280.000.

Čedna enodružinska vila s prostim stanovanjem, velikim vrtom ter gospod. poslopjem, na periferiji Celja, za Din 170.000.

Lepa enodružinska nova hiša kot vila, velik vrt, v okol. Celja za Din 90.000.

Velika vila s 5 oral zemljišča in gospod. poslopjem na periferiji Celja za Din 500.000.

V prodaji imamo še gozdna veleposestva 300 do 700 oralov, do 100.000 m³ lesa za sekati, graščinska posestva od 8–60 oralov, različne trgovine, gostilne, žage, mline, hiše, vile in industr. podjetja po zelo nizkih cenah.

Realitetna pisarna Arzenšek & Comp., Celje, Kralja Petra cesta 22.

Curiška borza

v sredo 31. dec. Zagreb : 790

ZAGREBSKA BORZA
v sredo, dne 31. decembra.
Dunaj: 0.0902—0.0922.
Milan: 2.705—2.735.
London: 306.5—309.5.
Newyork: 63.94—64.94.
Pariz: 3.4580—3.5080.
Praga: 1.945—1.975.
Gurih: 12.57—12.67.

Prosveta.

K. SCHÖNHERR: Zemlja. Živiljska komedija v treh dejanjih. Poslovenil M. Skrbinšek. »Oder«, zbirka gledaliških iger 8. zv. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 15.— Din, poština 75 para več. Schönherjeva drama »Zemlja« je zajeta iz pristnega kmečkega življenja. Godi se visoko v gorah v obližju lednikov na posestvu 72 let starega Kremena, ki noči izročiti svojega posestva 46-letnemu sinu Janezu, ki bi se rad oženil z očetovo deklo Rezo ter postal samostojen. Upanje se mu vzbudi, ko udari oceta konj, da začne hirati. Vedno ga je manj, vsak dan je slabši, tako da je na zadnje sam prepričan, da ga »hoče imeti zemlja«. Zato si da napraviti rakev, ki stoji odslej poleg njegove postelje, v kateri preleži vso zimo. Janez se pripravlja medtem, vedno pričakajoč očetove smrti, na ženitovanje. Pridno teše zibelko za otroka, ki se mu ima naroditi. Ko pa zapipajo prve spomladanske sape, tedaj prešine živiljska sila tudi starega Kremena, da se mu obrne na bolje, razbijje rakev in prekriža sinove račune. Reza mora od hiše in se oženi z Ledenim gruntarjem, Janez pa ostane še nadalje očetov hlapec. Pisatelj je hotel v »Zemlji« pokazati kmetiškega človeka v njegovi veliki ljubezni do zemlje in v hrepenenju po lastnem kušu zemlje. Ljubezen do lastne zemlje pride do najkrepkejšega izraza v starem Kremenu, hrepenenje po njej pa v Rezi in Katri. Janez po svoji naravi ni kmet, ker tega hrepenenja ne pozna. Njemu gre le zato, da postane samostojen in da si ustanovi lastno družino. »Zemlja« je drama polna učinkovitih scen. Našim dilétantskim odrom bo izredno dobrodošla in zato naj jo takoj naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani:

V ZALOŽBI »JUG« v Ljubljani je izšla dragocena mladinska knjiga Josip Ribičič: Zavratne pošasti. Cena broširanemu izvodu je 14.— Din. Naroča se pri založbi »Jug« v Ljubljani, Pred škofijo 21/I.

Maurice Leblanc: »Tigrovi zobje«. Iz francoščine prevel F. J.-o. Knjižnica »Jutra« zv. 7. Ljubljana 1924. Založilo »Jutro«. Str. 274. Cena broš. 30.— vez. 40.— pošt. 2.— Din. »Tigrovi zobje« spadajo med najzanimivejše detektivske romane. Dejanje je skozinsko napeto, duhovito in polno velikih, občudovanja vrednih dogodkov, ki se dogajajo radi podedovanja dvestotilijonske dedščine. Kdor vzame knjigo v roke, je ne odloži preje, dokler je ni prečital. Roman je okrašen z lepo naslovno sliko. Naroča se pri upravi »Jutra« ali »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Rado Pečnik.
Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna, Celje.

Lahko, popolnoma novo,
eno in dvouprežno 3-1

kocijo
se poceni proda.

Franc Oset junior,
Vranje.

Briuvnica

na Kralja Petra cesti št. 27, Celje
se priporoča. Dobra in snažna postrežba.
Za dijake znižane cene.

Lastnik: **M. Šukovčan.**

**Za mladino je primerno darilo za
Novo leto fotografični aparat.**

Vse potrebčine za fotografinje: plošče, papirji, kemikalije, zdele, kadunjice, prožila, stojala, kovinasta in lesena, rubinaste svetiljke, lijaki, menzure, sušilna stojala, kopirne skobice, vinjet obrezovalna peresa, lepila, lazurne barve itd.

po zmernih cenah pri 2

SANITAS, Celje

KNJIGA JE NA HESERŠIDAR!

Knjigarna in trgovina muzikalij

Goričar & Leskovšek, Celje

Priporoča bogato izbiro

**I poslovni slovenskih in
nemških knjig, kakor tudi
mladiške knjige in
slikovnice.** — Bogata
zaloga umetniških slik.
Časopise v vseh
jezikih preskrbi

v najkrajšem času po originalnih cenah

4-4

KNJIGA JE NA HESERŠIDAR!

pristno norveško je sveže dospelo. Priznano
sredstvo proti slabokrvnosti tako
za odrasle kakor za otroke.

Dobi se pri
Sanitas, Celje. 63

Ribje olje

Učenca

sprejme fotograf
JOSIP PELIKAN, CELJE.

Priporočam svojo veliko zalogo

zidne opeke

na roko delane, iz lastne opekarne, po jako ugodnih cenah.

Ivo Čater,
Spod. Hudinja pri
Celju.

Vabilo na
XXXI. redni občni zbor

»Hranilnice in posojilnice na Dolu
registrovane zadruge z neomejeno zavezo«, ki se bo vršil dne 17. januarja 1925 ob 2. uri
popoldne v posojilniški pisarni na Dolu št. 6
po sledenem dnevnem redu:

1. Poročilo o delovanju zadruge.
2. Odobrenje letnega računa za 1924.
3. Volitev dveh članov načelstva in voliljev nadzorstva.
4. Čitanje revizijskega poročila Zadružne zveze.
5. Slučajnosti.

Dol pri Hrastniku, dne 23. decembra 1924.
Načelstvo.

**Pomožne
delavke
sprejme Viljem
Brauns, tovarna
anilinskih barv, Celje.**

Za takojšnji nastop iščem

korespondentinjo

zmožno nemškega, hravtskega in če mo-
goče tudi slovenskega jezika. Vešča
mora biti tudi stenografije in strojepisja.

Leo Lederer,
Sombor (Bačka). 3-1

Novoletne razglednice albumi za razglednice,
pismeni papir v kasetah

v največji izbiri, kakor tudi svileni papir, krep-papir, eno in
dvostransko barvani papir, perje za rože po najnižjih cenah pri

6-6

Na debelo!

Na drobno!

Goričar & Leskovšek, Celje.

VESELO IN SREČNO NOVO LETO

ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM GOSTOM

HOTELSKA DRUŽBA V CELJU.

Kupi se dobro hranjen

pisalni stroj

Remington ali Underwood. Ponudbe na trgovino V. Hladin, Celje, Prešernova ul. 14.

Razširjajte „Novo Dobo“.

Novoletna darila.

Cvetoče acellea, ciklame, primula, kakor tudi vsakovrstne cvetlice v veliki izbirki.

I. Gradišer, prodajalna cveticic Razlagova ul. (hotel Union) 2-2

Veselo in srečno Novo leto

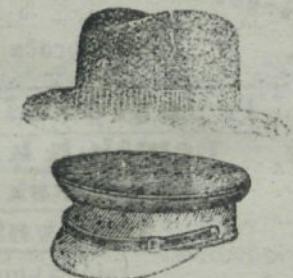
želi vsem lovcem

Albert Rutar

stroš. puškarsko tehnik radionica

CELJE

Slomškov trg štev. 4

Klošnik

moderne fazoni in fine kakovosti, kakor tudi vse vrste čepice, srajce, kravate, sploh vse perilo in modne predmete za gospode, se prodaja letos po zelo nizkih cenah samo v veletrgovini

R. STERMECKI, CELJE

Trgovci engros cenel Cenik zastonji

Veselo in srečno Novo leto

želi cenjenim svojim odjemalcem

Jakob Kovač,
krojaški mojster,
Za kresijo.

Srečno in veselo Novo leto

ŽELITA VSEM SVOJIM CENJENIM GOSTOM

KAROL IN PEPCA PERC.

Srečno Novo leto

želi

svojim prijateljem in cenj. gostom

M. Martinović, hotelir.

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim odjemalcem tordka

Teresija Kuder,
Celje, Glavni trg štev. 14.

∴ Ravnateljstvo pivovarne Laško ∴

vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem

srečno Novo leto

ter se priporoča nadaljnji naklonjenosti.

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Alojz Drofenik

manufakturna in modna trgovina

Glavni trg 9 **CELJE** Glavni trg 9

Na drobno!

Pri

Na debelo!

Rupujte

po konkurenčnih cenah v veletrgovini pri

,Solncu"

manufakturno in modno blago

kakor pr.: Sukno, hlačevina, tiskovina (Druck), cesir, volna za jumperje, pavola v vseh barvah, prejca, vezenina, blago z prte, dežnike, kravate, moško perilo, svilene robce, vence za neveste, flor nogavice itd.

Platno belo in rujavo,

Kupiš pri nas samo pravo.

Zato prepričajte se vsi,

Da pri nas po ceni se dobi.

Rupujte

po konkurenčnih cenah v veletrgovini pri

,Solncu"

Popolnom varno naložite denarne prihranke pri zadruzi

LASTNI DOM

stavb. in kreditni zadr. z om. zavezo v Gaberju pri Celju

Obrestuje hranične vloge po 8%.
Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše.
Jamstvo za vloge nad 1 milijon 250 000 Din.

Iz malega raste veliko!

Pisarna v Celju, Prešernova ulica št. 15.

A. Drofenik, Celje, Glavni trg 9.**Snežne čevlje in galoshe**prave švedske znamke **TRE TORN**,
kupite naceneje v galerijski trgovini**Kramar & Mislej (Priga & Kramar).**

2-2

Trboveljski premogiz rudnikov: **Leško, Hrastnik in Trbovlje in**
trboveljski prima portland cementdobavi iz tukajšnjega skladišča ali pri celih vagonih
od vagona po najnižjih dnevnih cenah

Premog se dostavlja na željezni tudi na dom.

ZVEZA SLOVENSKIH TRGOVCEVCvenkel, Elsbacher in Ravnikar
pri podružnici Ljubljanske kreditne banke v Celju.**Obvestilo.**Podpisani si usoja vsem cenj. tvrdkam: vijudno naznaniti, da je izvršil
vsled velikih ovir, posebno pa radi pomanjkanja posavnega prostora, zelo
okusno sestavljeni reklamni koledar, katerega nazivlja**STENSKI MERKUR.****Stenski Merkur** se torej te dni dostavlja vsem cenj. naročnikom.
Kakor se je že potom posebnih lepkov razglasilo, izide **stenški**
Merkur tudi v drugi izdaji in sicer za širšo Slovenijo ter se ga obenem
uporablja za »Zagrebački zvorni«, »Ljubljanski vzorčni sejm« in »Mariborsko
obrtno razstavo«. Tako bo tudi ta reklama gotovo dobro razširjena.Kdor torej želi imeti reklamni oglas v drugi izdaji, naj blagovoli nemu-
doma pisemo prijaviti in sicer na naslov:**Reklamno p. djetje „Jugografija“**

Celje, Za kresijo št. 5.

H konicu želi vsem svojim cenj. naročnikom veselo Novo leto v prijetni
nadi, da ga bodo tudi v prihodnjem letu počastili s cenj. naročili v reklamnih
zadevah.

Celje, 27. grudna 1924.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Prelog.**Zahvala.**

Povodom smrti našega nepozabnega očeta in soproga, gosp.

Janeza Skaberneta

kleparja in hišnega posetnika v Celju

došlo nam je toliko izrazov sožalja, da nam je le tem potom
mogoče se za nje zahvaliti. Zato izrekamo preč. duhovščini, celjski
prostovoljni požarni brambi, moškemu pevskemu društvu v Celju in
kovinski zadruži, kakor tudi vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem, ki so nam ob času te prebridek izgube s srcem, tolažbo
in nasveti stali ob strani, z nami sočuvstvovali in predragega
rajnega spremili na njegovi zadnji poti, našo najiskrenejšo
zahvalo ter jih prosimo, naj obdrže rajnega v blagem spominu,
nam pa ohranijo dragoceno naklonjenost.

Celje, dne 28. decembra 1924.

Rodina Skaberne.**Krajevni zastopnik**

fiksum v proviziji se išče za takoj.

Ponudbe na upravo lista pod št. 1572.

J. KUDIŠ Gaberje št. 3

(gostilna Plevčak) nasproti Mestnega mlina

NA DROBNO

50-53

NA DEBENOsvojim cenjenim odjemalcem veliko množino ino-
zemskega blaga kakor sukno za moške in žen-
ske oblike, čefir, šifon, vse krejačke potrebädi-
ne ter raznovrstno manufakturno blago po zelo
nizkih cenah.**SALAMA**prvovrstna
novarčba, povsem zrela
se dobri povsod.Prva hrvatska tvornica sal-
am, sušena mesa i masti

III. Gavrilović-a sinovi d.d.

Petrinje.

Generalno
zastopstvo za Slovenijo:

R. Bunc in drug

Ljubljana, Maribor, Celje.

12-9

PATRIACognac - Medicinal
Palace-Creme-Liquori
Čisti vinski destilati
najfineje kakovostii.

V krojačnici za dame in gospode

IVAN BIZJAK, CELJEPrešernova ulica, zraven magistrata
so cene fazoni zelo nizke.Postrežba zelo točna in solidna. Na razpo-
lago so tudi vzorci raznega suknja iz prvo-
vrstne tovarne v bogati izbirli in nizki cen-
1303 Se priporoča!**JUMPERE**jope, ovijace, šale, čepice in telovnike;
velikanska zaloga najmodernejših fazon
kakor tudi nogavice, rokavice in vsega plete-
nega perila za dame, in otroke, katero se
prodaja letos po čudovito nizkih cenah samo
v veletrgovini R. STEMECKI, Celje.

Trgovci engros cenel Ilustrov. cenik zastonj!

Fotografični atelje

 Avg. Černe

Celje, Ljubljanska c. 10,

izdeluje umetniške portrete v vseh
velikostih. — Specialiteta foto-
skice. — Sliki in poveča po vsaki
sliki v olju, akvarelju, pastelu, kro-
jou-in tušu. Slike za legitimacije
se na uslugo izvršijo najhitreje. 9**Prodase**poceni dobro ohranjena postelja, nočna
oma ita, 2 veliki slike (Maria Stuart), 1 le-
ksikon ter 1 lepa stenska ura nihalka. Vpraša-
se v upravi lista.**Ant. Lečnik**O urar in juvelir O
Ce je, Glavni trg št. 4
(prej Pacchiallo). 129**Knjigovodja**več vseh pisarniških poslov, išče mesta
za takoj. Sprejme tudi na deželi. Cenjene
dopise na upravo pod značko »Knjigovodja«.

Sprejme se

sostanovalec dijakevent. mladi gospod. Soba je topla, svetla
in pri boljši rodbini. Naslov v upravi. 2-2**Inkasiranje,**
terjatev in opominjanje prevzema
»POSREDOVALEC« Ljubljana, Sv.
Petrica c. 23.

Telefon štev. 75 in 76

Podružnica

Poštni ček. rač. 10.598

Ljubljanske kreditne banke v CeljuDelniška glavnica in rezerve
Din 60,000.000—**Centrala v Ljubljani**Delniška glavnica in rezerve
Din 60,000.000—

Agencija Logatec.

Brezice, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, računi proti ugodnemu obrestovanju valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Prodaja srečke državne razredne loterije.
Otvarja akreditive in izdaja kreditna pisma za tu- in inozemstvo.

Agencija Logatec.

Ustanovljena leta 1900

Podružnice

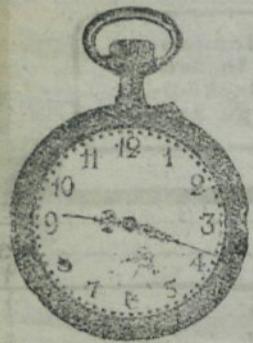
Agencija Logatec.

CEEJSKA POSOJILNICA B.Stanje hranilnih vlog čez
K 120,000,000—

V lastni palači Narodni dom (na oglu v pritličju).

Stanje hranilnih vlog čez
K 120,000,000—

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnica v Šoštanju na Glavnem trgu.Ure, zlatnina, srebro, očala,
toplomer, jedilno orodje itd., itd.
po najnižjih cenah pri**R. Salmič i dr.**
Celje, Narodni dom.Kupujem staro zlato. Popravila
z jamstvom točno in poceni.

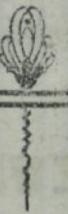
1321 9

Kleparstvo, vodovodne inšta-
lacijske in naprava srečevodov**Franjo Dolžan**

CELJE - Kralja Petra cesta - CELJE

Sprejema vse dela zgoraj omenjenih strošekakor tudi popravila
Postrežba točna. Cene zmerne. Solidna izvršitev.

477 - 75

Mestna hranilnica v Celju Vlagateljem se naznanja, da se obrestujejo hranilne vloge od
1. aprila 1924 naprej po**7% in 8%**

ako so vezane na 30 dnevno oziroma 90 dnevno odpoved. Tudi te vloge se izplačujejo navadno takoj, zaračuni se le primerna eskontna pristojbina.

Večje vloge z daljšim odpovednim rokom in vloge v tekočem računu se obrestujejo po dogovoru tudi višje. Obrestna mera navadnih vlog ostane nespremenjena.

Upravni svet.